

UMUDUN KADINLARI DERGİ KÜNYESİ

Sayfanın sol üst köşesinde üst bilgi olarak derginin logosu yer alıyor. İki bulut arasından doğan güneş görüntüsü. Bulutlar mavi, güneş sarı. Görüntünün üstünde yarım ay şeklinde dizilmiş Umudun kadınları yazısı. Altında düz biçimde dizilmiş “Yazılı, sesli aylık dergi” yazısı. Yazılar mor.

Umudun Kadınları Yazılı ve Sesli Aylık Dergi

Yıl 3, Sayı 30, Temmuz 2024

Yayın Kurulu Üyeleri: Emine KAMÇI, Emine ORTAKAYA, Selvet BAYRAKTAR TOKAT, Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Şule SEPİN İÇLİ.

Seslendirenler: Ayşenur DERSE, Ekin YILMAZ, Elif AKPINAR, Filiz ARICIOĞLU, Gamze YILGIN, Merve KOÇ, Müge DEĞER TERZİ, Münevver ERTÜRK, Serap KARACA, Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Zehra Birsen YAMAK.

Montaj: Ali CENGİZ, Yılmaz ARSLAN.

Düzeltenler: Esra Ebru MAVİ, Sultan ÇAMUR KARATAŞ.

İletişim:

Web sitesi: www.umudunkadinlari.com

E-posta: umudunkadinlari@gmail.com

You tube Kanalı: [Umudun Kadınları](#)

<https://www.youtube.com/channel/UCemhgfNg5mivFwRrJPO9FZQ>

Twitter: [Umudun Kadınları Dergi@KadUmudun](#)

<https://twitter.com/KadUmudun>

Instagram: [umudunkadinlari](#)

<https://instagram.com/umudunkadinlari?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

Facebook hesabı: [Umudun Kadınları](#)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949>

Facebook sayfası: [Umudun Kadınları Dergi](#)

https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal

Podcast: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/umudun-kadnlar>

Spotify: umudun kadınları

Spotify: <https://open.spotify.com/show/6AjV2k5J5oO1DgKV3AkuVM>

Apple:

WhatsApp: Şule Sepin İçli: [05323604831](https://wa.me/05323604831)

Sultan Çamur Karataş: [05065140294](https://wa.me/05065140294)

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Geldik 30. Sayımıza. Tatil, sıcak demeden sizlerle birlikte olmayı sürdürüyoruz. Önce bakalım başlıklarımıza.

Sultan Çamur Karataş yine gündemi yakalamış ve insanların hayvanlara karşı tutumlarını eleştirmiş. Yapılacak yasal düzenlemelere de itirazı var tabii, ‘İnsanın Kibri’ yazısıyla.

‘Kadının Güncesi’ köşemizi Selvet Bayraktar Tokat hazırladı. Ülkemizde kadınların yaşadığı ayrımcılıklara isyan eden kadınları ve Hollanda’da çıkan güzel bir yasayı öğreneceğiz. Darısı bizim ülkemize olsun.

Siz hiç ‘Zorunlu Haller Sendromu’nu duydunuz mu? Merak edenler Ebru Bozcuk’un ‘Bari Sen Sonradan Birazcık Mutlu Oldun mu’ yazısını ziyaret edebilirler.

‘Tarihin Kadın Yüzleri’ köşemizde yeni bir yazarımızla tanıştırıyoruz sizleri, Mehmet Ortakaya. Başarılı bir erkeğin özel yaşamı bu denli irdelenmezken, mücadeleci bir kadının özel yaşamı bakın nasıl sorgulanıyor hem de haksız ithamlarla. ‘İnessa’ Armand’ı anlatmış ‘İnessa Armand: Unutulan Ve Anımsanan’ yazısında.

Gel de eski güzellikleri anma! Emine Kamçı’nın ‘Sirkeli Salata’ yazısında anlam buluyor bu güzellikler.

11 yaşında bir kız çocuğunun engellilere, yaşama bakış açısını, azmini taşıdık ‘Arı Kovanı’ köşemize. Şule Sepin İçli, Zeynep Beril Eker ve annesi Zeynep Eker ile söyleşmiş. Zeynep Eker, ‘Benim Süper Gücüm İşaret Dili’ diyor.

Filiz Gülmez, ‘Avluda Kuş Sesleri’ yazısında anlatmış tutukevlerinde kalan şairlerin taşıdığı umudu. Şair Halim Yazıcı’ya saygıyla...

‘Şeker Portakalı Eğitim Ve Kültür Derneği Tülay Çakır Çocuk Kitaplığı’. Sultan Çamur Karataş, ‘Çoğalalım Çoğaltalım’ köşemizde söyleşmiş bu derneğin yöneticileriyle. Az okuyan bir toplum olduğumuzun altını çizerken, ne kadar yaratıcı işler yaptıklarını da söylemeden geçmeyelim değil mi?

Sevdiklerimizin kaybı bizi hep çok üzmüştür. Her kayıp kendine has bir anı bırakır içimizde. Yayla Boztaş, ‘Sıyrılır Kalabalıktan Tanıdık Yüzler’ yazısında öylesine dokunaklı anlatıyor ki bu duyguları, sözcükler yetersiz kalıyor tanıtım.

Kahve içmeyi alışkanlık edinenler, babalık konusuyla yakından ilgilenenler ve narsisizme yeni bilgi katmak isteyenler için Selvet Bayraktar Tokat ‘Bilim Dünyasında Bu Ay’ köşemizi hazırladı.

Buzdolabı, çamaşır makinası gibi teknolojik ürünlere kavuşalı şunun şurasında 20 yıl kadar bir zaman oldu. Kıymetini bilelim bu günlerimizin. Fatma Işık Kaya, ‘Ah O Mağara Günlerimiz’ yazısında güzel bir gönderme yapıyor.

‘Parmak Kadayıfı Yapan Bir Kadınla Dayanışmaya Ne Dersiniz?’ ‘Rol Modellerimiz’ köşemizde, Şule Sepin İçli yaptığı söyleşiyle, Sultan Demirci’nin hünelerini tanıtıyor.

‘Bugün Ne Yiyelim?’ Yeni bir köşemizle tanıştırıyoruz sizleri. Rahime Söylemez Çetin, Anteplilerin elinden almış patlıcan kebabını ve farklı bir kebabı anlatıyor ‘Fırında Patlıcan Kebabı’ yazısında.

Ya karşımızdakileri suçlarız ya da kendimizi suçlu hissederiz? Yok mudur bunun dengesi? Şule Sepin İçli, ‘Dengede Kalmak’ köşemizde suçluluk duymayı irdeliyor ve bazı önerilerde bulunmayı da unutmuyor ‘Suçluluk Sarmalı’ yazısında.

Kadınlar sıcak demiyor ve üretmeye devam ediyor. Selvet Bayraktar Tokat’ın hazırladığı ‘Sanatın Kadın Sesleri’ köşemizde, unutulmaması gereken sanatçı kadınları hatırlatan bir sergi ve klasik müziğin günümüze uyarlanması haberlerinin ayrıntılarını bulacak ve yine yaratıcı kadınlarla gurur duyacaksınız.

Emine Kamçı’nın yazdığı ‘İlayda’ öyküsünde, bir aile yaşamını bulacaksınız. ‘Selvi Boylum Al Yazalım’ köşemiz sizleri bekliyor.

Ne çok konuşulur ve yazılır arkadaşlık, dostluk üzerine. ‘Yüreğimizden Taşanlar’ köşemizde yeni yazarımız Mine Doğan’ın ‘Arkadaş’ şiiri var.

‘Umut Şarkıları’ köşemizde, susmayacaklar için ‘Aç Sesini’ şarkısı var. Sertap Erener söylüyor.

Yazılarımızla sesimizi çıkarmaya devam edeceğiz. Umutlu kalın.

İNSANIN KİBRİ

YAZAN: Sultan ÇAMUR KARATAŞ

Sevgili Umudun Kadınları izleyicileri. Bu gün canımı çok yakan sokak hayvanlarının katledilmesi yasa tasarısı ile ilgili yazmak istedim. İnsanların bir bölümü, kendini dünyanın efendisi, üstün canlı olarak, diğer tüm canlıları da kendisine hizmet ettiği sürece yanında tutacağı, hizmetini istemediğinde çöpe atacağı kendine ait eşyalar olarak görüyor. Oysa doğanın dengesi bozulduğunda, doğa karşısında ne kadar güçsüz olduğunu hatırlayacağı olayları sık sık yaşıyor. Dünyanın sadece bir parçası olduğunu ve dünya üzerindeki her şeye saygı göstermesi gerektiğini unutarak, bir kibir içinde. Her canlının, türüne yönelik bir tehdit olduğunda tepki göstermesi doğal bir durum. Ama ‘sokak köpeklerinin uyutulması kanun tasarısını’ hazırlayanlar doğaya saygıyı unutmuş. Ne yazık ki bu insanlar karar verici durumdalar.

Biliyorsunuz, köpek sayısının arttığı düşüncesiyle bu tasarı hazırlandı. “Köpeklerin sayısı çok arttı, kuduz riski taşıyor, öyleyse öldürelim.” diyorlar. Yaşama saygıları yok. Yapılması planlanan işlem, kibarca uyutma, sanki köpek tekrar uyanacakmış gibi; saçma bir biçimde ötenazi, sanki köpeğin onayı alınmış gibi; gerçekte katliam!

Hayvan hakları savunucuları bu tasarıya karşı eylemdeler. Tasarıyı hazırlayanların savunduğu fikirleri çürütüyorlar. Köpek sayısı çok arttı fikrine karşı “kısırlaştırırsanız artmaz,” kuduz riski var fikrine karşı ise “aşılama yapın” diyorlar.

Bir köpeği uyutma adı altında öldürmenin maliyeti 4 bin TL, kısırlaştırmanın maliyeti ise 500 TL.

Bir de veterinerler bu öldürme işlemini yapmakla görevlendirilecekler. Hayvanların esenliğini ve canını korumak için yetiştirilmiş veterinerlerin başına gelene bakın!

15 bin yıl önce evcilleştirilip insanın en sadık dostu olan ve birlikte yaşayan köpekler şimdi ne yapsın? Toplumdan kaçıp ormana gitseler, insanlar kendi başlarına yaşama yetilerini evcilleştirerek ellerinden aldığı için yaşayamazlar. İnsansız yaşayabilecek olsalar bile, yaşamalarına elverişli bir orman bırakıldı mı ki kaçsınlar.

İnsanların sözünü ettiğim bölümü için sadece hayvanın değil insanın da yaşamı değersiz. Daha yeni, yağmur yağdığına yoldaki birikintiden elektrik akımına kapılıp iki can aramızdan ayrıldı. Çünkü yolun altındaki elektrik kablosu 60 santim yerine 15 santim aşağıdaydı. Bu

ölümlerden sonra iki saatlik bir çalışmayla düzeltildi. Ne yazık ki o canlar için artık hiçbir şey yapılamaz.

Neyse ki, hala insanların diğer bölümü, mütevazı yaşıyor, cana değer veriyor, doğaya değer veriyor ve doğayla barışık yaşamak istiyor.

Bütün inanç sistemlerinde “öldürme, yaşat” der. İnsanın kendi canına kıyması bile yasaklanmıştır.

“Yaratılanı severim, yaratandan ötürü.” der.

“Ne olursan ol, kim olursan ol gel...”der.

Bir Türkmen duası da şöyle söylüyor:

Tanrım, ilk önce, dağa, taş ver,

Ormana, hayvanlara, suya ver.

Ondan sonra, insanlara, kapı komşuya, muhtaç olana,

Kalırsa, en son bana ver.

İnanıyorum ki, mütevazı, saygılı, doğayla barışık insanlar, bu karar tasarısının geri çekilmesinde başarılı olacaklar ve bizim insanlığımızdan bir kez daha utanmamızı engelleyecekler. Umutla kalın.

15 Temmuz 2024

Kaynaklar

<https://www.sozcu.com.tr/bir-kopegi-uyutmanin-maliyeti-4-bin-tl-kisirlastirilmesi-ise-500-tl-p50375>

<https://1000kitap.com/turkmen-duasi--341023?hl=tr>

KADININ GÜNCEİ TEMMUZ

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar değerli dergi takipçilerimiz, yine bir kadının güncesiyle sizlerle. Ne yazık ki ülkemiz kadın hakları konusunda gün geçtikçe gerilemeye devam ediyor. Köşemizdeki haberler de bu durumu net olarak ortaya koyuyor. Geçelim haberlerimize. Önce başlıklar.

İlk 6 ayda 205 kadın cinayeti, 117 şüpheli kadın ölümü: 'Aile odaklı politikalarınızdan vazgeçmek zorundasınız'

Kadın yine bekârlık soyadını tek başına kullanamayacak

Hollanda’da İstanbul Sözleşmesi için yeni yasa: Bütün rızasız cinsel eylemler tecavüz sayılacak

Küresel Cinsiyet Uçurumu Raporunda Suudi Arabistan ve Nijerya bizden önde

İlk 6 Ayda 205 Kadın Cinayeti, 117 Şüpheli Kadın Ölümü: 'Aile Odaklı Politikalarımızdan Vazgeçmek Zorundasınız'

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, ilk altı ayda gerçekleşen kadın cinayeti ve şüpheli kadın ölümlerine ilişkin Şişli Belediyesi Nazım Hikmet Kültür ve Sanat Evi’nde bir basın toplantısı düzenledi. Platformun verilerine göre ilk altı ayda 205 kadın öldürülürken, 117 kadın şüpheli şekilde ölü bulundu. Burada bir konuşma yapan platformun genel sekreteri Fidan Ataselim “2024 yılının ilk 6 ayı içerisinde kadınları kimler öldürdü diye baktığımızda yüzde 42’sinin evli oldukları erkekler tarafından öldürüldüğünü görüyoruz. Hiç az bir oran değil. Aile politikalarının sonuçlarıdır bunlar. Buradan Bakanlığı bir kez daha uyarıyorum: Siz aile odaklı politikalarınızı sürdürdüğünüz durumda kadınlar mevcut eşleri, boşandıkları erkekler ve mevcut partnerleri tarafından öldürülmeye devam edecek. Aile odaklı politikalar öne sürüldüğü her noktada maalesef kadınlar o ailelerin içerisinde şiddetle karşılaşılıyorlar” dedi. Ataselim verilerde kadınların en çok evli oldukları erkekler ve ateşli silahlarla öldürüldüklerine de dikkat çekti. Ataselim, 2021 yılında İstanbul Sözleşmesi’nden çıkılmasından bu yana ilk altı ayda gerçekleşen kadın cinayetlerini karşılaştırdı. 2021 yılının ilk altı ayında 131, 2022 yılının ilk altı ayında 164, 2023 yılının ilk altı ayında 147 ve 2024 yılının ilk altı ayında 205 kadın cinayeti işlendi. Ataselim, “Kadın cinayetinin bu kadar çok olduğu bir ay olmadı. Artmasının sebebi neydi? Yargı paketi gündeme geldi. Bir taslak dolaştı ve o taslak içerisinde 6284 sayılı kanunla ilgili düzenlemenin yer alacağından bahsediliyordu. Zorlama hapis kararlarına itirazın yolunu açacaklardı. Soyadıyla ilgili Anayasa Mahkemesi’nin verdiği kararı iptal edip yeniden getireceklerini söylüyorlardı. Kadınlar çocukların olumsuz etkilenmemesi için erkeğin soyadını almak zorunda demişler. Çocukların olumsuz etkilenmemesini sağlayacak olan şey annelerinin eşit yaşamasıdır. Aile birliği önemli dedikleri durumda kadınlar daha çok öldürülüyor. Aile odaklı politikalarımızdan vazgeçmek zorundasınız” dedi. Ataselim, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı’nı kürsüde yırtarak protesto etti. Ataselim, “Hepsini okuduk inceledik. Sürekli ailelerden bahsediliyor. Ailenin güçlenmesi, korunması konuşulurken, kadına yönelik şiddet kelimesi bir kez bile geçmiyor. Aile odaklı politikalarınızı, tıpkı kadınların direkt olarak haklarını yok saydığınız bu vizyonsuz vizyon belgenizi yırttığımız gibi yırtıp atacağız. Tarihi çöplüğüne göndereceğiz” dedi. Ataselim sözlerini şu şekilde noktaladı: “Kadın cinayetleri artıyor. Özellikle İstanbul Sözleşmesi’nden imzayı çektikten sonra arttı. Ancak hiçbir kadın umutsuzluğa kapılmasın. 6284 sayılı kanunu etkin uygulatabiliriz. Mücadeleye devam edeceğiz”

Kadın Yine Bekârlık Soyadını Tek Başına Kullanamayacak

Anayasa Mahkemesi, kadının bekârlık soyadını ancak eşinin soyadı ile birlikte kullanabilmesine ilişkin düzenlemeyi “eşitlik” ilkesine aykırı bularak iptal etmişti.

AYM’nin gerekçeli kararında, kadının evlendikten sonra da isterse bekârlık soyadını tek başına kullanmasına olanak tanınması gerektiği vurgulanmış ve TBMM’ye de bu doğrultuda yeni düzenleme yapması için 9 aylık süre verilmişti.

Ancak 9. Yargı Paketi’nde, AYM’nin iptal gerekçesi dikkate alınmadı ve iptal edilen düzenlemedeki gibi kadının bekârlık soyadını ancak eşinin soyadıyla birlikte kullanabileceği öngörüldü.

Gerekçede de “anne ve babanın ayrı ayrı soyadı kullanmalarının, çocuk üzerinde olumsuz etkiler doğurabileceği, çocuğun hangi soyadını kullanacağını tartışma konusu haline getireceği” savunuldu.

Teklife göre, kadının soyadı, kendi soyadı ile daha önceki kocasının soyadından oluşuyorsa bu soyadlarından sadece birisini evleneceği kocasının soyadının önünde kullanabilecek. Bu arada Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararı doğrultusunda, anneye de baba ile çocuk arasındaki soy bağının reddi için dava açma hakkı tanınacak.

Hollanda’da İstanbul Sözleşmesi İçin Yeni Yasa: Bütün Rızasız Cinsel Eylemler Tecavüz Sayılacak

Hollanda’da, İstanbul Sözleşmesi uyarınca hazırlanan yeni yasa kapsamında 1 Temmuz’dan itibaren rıza dışı tüm cinsel eylemler tecavüz suçu sayılacak.

Cinsel saldırı suçlarının cezası en üst düzeye çıkarılırken internet üzerinde 16 yaşından küçük çocuklara cinsel amaçlı sohbet de cezalandırılacak.

Yasanın uygulanması için 25 bin polis ve 250 savcı özel olarak eğitildi.

Hollanda Senatosu tarafından mart ayında onaylanan yeni Cinsel Suçlar Yasası, 1 Temmuz’dan itibaren yürürlüğe girdi.

Yasa, cinsel taciz olaylarına karşı dünya çapında gerçekleştirilen #metoo kampanyalarının ardından hazırlandı.

Hollanda hükümeti, taraf olduğu İstanbul Sözleşmesi ve Avrupa Birliği (AB) düzenlemelerine uyum sağlamak ve çoğu zaman sonuçsuz kalan cinsel istismarı önlemek için Cinsel Suçlar Yasası’nı hazırladı.

Yeni yasa ile İstanbul Sözleşmesi’nde altı çizilen, “karşılıklı rıza olmadan yapılan cinsel eylemlerin ağır şekilde cezalandırılması” ilkesi hayata geçirildi.

Cinsel şiddet ve kabul edilemez davranışlardan doğan mağduriyetleri daha iyi korumayı amaçlayan yasa kapsamında, her türlü rıza dışı cinsel ilişki tecavüz sayılacak.

Tecavüz mağdurları, rızasız cinsel ilişkinin şiddet ve tehdit yoluyla gerçekleştiğini kanıtlama yükümlülüğünden muaf tutulacak.

Yasa uyarınca bir kişi, birlikte olduğu kişinin seks istemediğine dair beyanı ya da davranışına rağmen cinsel ilişkiye devam ederse cezalandırılacak. Yeni yasa ile tecavüz ve cinsel taciz suçlarında uygulanan cezalar önemli ölçüde artırıldı.

Cinsel taciz suçlarında 2 ile 8 yıl; tecavüz suçlarında ise 4 ile 15 yıl arasında değişen hapis cezaları uygulanacak.

Karmaşık cinsel suçlarda, vücuttaki izler, kamera görüntüleri veya kısa mesaj gibi destekleyici kanıtlar istenmeye devam edilecek.

Tecavüz suçlarında zaman aşımı olmayacak. Cinsel saldırı ve taciz mağdurlarının şikâyetle bulunması kolaylaştırılacak.

Mağdurlar, herhangi bir karakol ya da “0900-8844” numaralı hattı arayarak şikâyetle bulunabilecek. Cinsel Şiddet Merkezi’ne ait “0800-0188” numaralı hat aracılığıyla mağdurlara 24 saat destek sağlanacak.

Merkez tarafından cinsel şiddet mağdurlarına sürekli psikolojik ve tıbbi destek veriliyor.

Zihinsel engelli veya psikolojik bozukluğu olan 16-17 yaşındaki çocukları hedef alan cinsel içerikli sohbet, kısa mesaj veya elektronik postalar da suç kapsamına alındı.

Cinsel Suçlar Yasası, sokaktaki ve sosyal medyadaki her türlü cinsel tacizi suç kapsamına alıyor.

Sokakta ya da alışverişte takip, fiziksel temas ya da müstehcen yorumlar ile sosyal medya üzerinden taciz de yeni yasa kapsamında cezaya tabi olacak.

Polise göre yeni yasa, eşit ve gönüllü cinsel etkileşimlere yol açacak bir davranış değişikliğini hedefliyor.

Hollanda Güvenlik ve Adalet Bakanı Dilan Yeşilgöz, yasanın amacını şu sözlerle açıkladı:

"Bu yasayla net bir standart belirliyoruz; seks her zaman isteğe bağlı ve eşit olmalıdır. Bir kişi, diğer kişinin istemediğini ama yine de devam ettiğini biliyorsa veya bilmesi gerekiyorsa suç işlemiş demektir."

Küresel Cinsiyet Uçurumu Raporunda Suudi Arabistan ve Nijerya bizden önde

Dünya Ekonomik Forumu’nun Küresel Cinsiyet Uçurumu Raporu yayımlandı. Rapor ülkelerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sağlık, eğitim, ekonomi ve siyaset alanında nerede olduklarını gösterirken veriler ülkelerin bu dört kategorideki iç dengelerine göre ise değişiyor. Buna göre, Türkiye toplumsal cinsiyet eşitliğinde 146 ülke arasında 127. sırada yer alıyor. Ayrıca rapora göre Türkiye toplumsal cinsiyet eşitliğinde, ekonomi alanında 133, eğitim alanında 90, politika alanında 114 ve sağlık alanında 98. sırada. Küresel Eşitlik ve Kapsayıcılık Ağı Başkanı Ayşe

Kaşıkırık, dünya genelinde tam bir toplumsal cinsiyet eşitliğinin olmadığına dikkat çekerken Türkiye'nin sıralamasının düşük olmasındaki etkenlerin siyaset ve ekonomi olduğuna vurgu yaptı. Kaşıkırık, "Türkiye, eğitim ve sağlık konusunda iyi ancak zaten bu alanlar diğer ülkelerin çok iyi olduğu alanlar. Fark yaratacağımız alan ekonomik güçlenme ve siyasette kadınları var edebilmek. Bu iki alanda zaten Türkiye yıllardır sınıfta kalıyor. Biz kadınları ekonomik hayata katmadıkça zaten siyasette de var olamazlar. Dolayısıyla bizi ülke olarak aşağıya çeken iki alan var, ekonomi ve siyaset" ifadelerini kullandı. Suudi Arabistan, Nijerya ve Tunus gibi ülkelerin de Türkiye'nin sıralamasının üstünde olması dikkat çekti. Kaşıkırık, "Suudi Arabistan bizden bir sıra üstte. Tunus, Nepal, Ürdün gibi ülkeler de bizden çok yukarıda. Bizim altımızdakiler savaş, kriz ülkeleri. Bizden yıllar sonra 2015'te, kadınların seçme seçilme hakkı kazandığı Suudi Arabistan'da şu anda kadınlar parlamentoda yüzde 20-25'in üstünde temsil ediliyor" dedi. Kaşıkırık sözlerini "Bizim cinsiyet eşitliğini tam görebilmemiz için tam 134 yıl lazım" diyerek noktaladı.

Gelecek sayımızda daha iç açıcı haberlerle buluşa bilmek umuduyla sevgiyle kalın.

17.07.2024

BARİ SEN SONRADAN BİRAZCIK MUTLU OLDUN MU?...

YAZAN: Ebru BOZCUK

ebrubozcuk@hotmail.com

Kadın akşam yatarken bir kaba nohut ısladı. Kocasını nohut yahnisini pek severdi, yanına da muhakkak tereyağlı pirinç pilavı isterdi.

Birden "Ben nohut yahnisini sever miyim?" diye geçirdi içinden. Kendi kendine şaşırdı.

"Sahi ben en çok hangi yemeği severim" diye düşündü...

Sabah derin bir kalp yorgunluğu ile uyandı. Günlük yapması gereken işleri bitirince ki o buna "Zorunlu haller sendromu" diyordu, usulca pencere kenarındaki koltuğuna oturdu.

Akşama doğru bir kadeh kırmızı şarap koydu kendisine. Gözü birden tezgâhın üstüne onun gibi yorgun yayılmış sarı beze ilişti ve hafifçe gülümsedi...

Salondan maç sesi geliyordu. Kocasını bir taraftan oyunculara bağırıyor, bir taraftan da telefonda onun gibi fanatik arkadaşlarıyla kritik yapıyordu.

Ne boş işler diye geçirdi içinden kadın... Bu evliliğin içinde mengeneye sıkışmış gibi hissediyordu kendisini.

Ne kalmayı ne de gitmeyi becerebiliyordu aslında. Arafta gibiydi.

Kim bilir belki de kendine bile itiraf edemiyordu bazı şeyleri.

Bazen bir kadın için en can acıtanı "Mutlu musun?..." sorusudur belki de...

Gün sonunda kendi ritmine çekildiği bu saatleri çok seviyordu. Radyoyu açtı, Sezen söylüyordu...

"Bari sen sonradan birazcık mutlu oldun mu?

El yordamıyla iyi kötü bir yol buldun mu?

Hiç hayır dedin mi, soru sordun mu?

Memnun değilim aldığım haberlerinden"

Mıh gibi oturdu kalbine bu sözler... Bu soruyu bile kendine sormadığını düşünüp öylece kaldı...

Sezen'di bu, yine yapmıştı yapacağını... Yok, yok bu kadında başka bir sihir vardı...

İçeriden kocasının gür sesi geliyordu." Karıcığım kahve içmiyor muyuz yaa"

Uzun zamandır karşılıklı sohbet ederek kahve içmediklerini hatırladı birden.

Sezen yine söylüyordu...

"Ben senin hayatından gittim oğlum

Hadi yerime koy birini koyabilirsen

Ben seni yudum yudum içtim oğlum

Hadi ol eskisi gibi olabilirsen."

Kadın sessizce kahveyi pişirdi. Fincanı kocasına uzatırken adamın gözünü maçıtan ayırmaması hiç de yabancı gelmemişti ona.

Bu sevgisizliği, ilgisizliği normalleştirmişti belki fakat eksik bir şeyler vardı ve adını bir türlü koyamıyordu...

Odasına çekildi yeniden. "Yarın ne pişirsem ki" diye geçirdi içinden.

Evin duvarlarında bağıra çağıra maç anlatan adamın sesi yankılanıyordu.

Kadın yeniden radyoyu açtı, bir kadeh kırmızı şarap daha koydu.

Bülent Ortaçgil söylüyordu...

"Yüzünü dökme küçük kız

Bırak üzölmeyi

Yalnız sen misin bir düşün

Unutan sevmeyi..."

Oysa uzun zamandır yüzü de yüreği de dökölmüştü kadının. Aynalara bile küsmüştü sanki kim bilir belki de o küçük kız çocuğu ile yüzleşmekten korkuyordu.

Bu koyu ikili yalnızlık artık çok ağır geliyordu kadına.

Adam bağıırıyordu. Veee gooolll...

O anda kadının içinden kuşlar göçüyordu.

Koridor buz gibi geldi ona birden. İçi ürperdi. Dışını bile fırçalamadan yatağa girdi. İçeriden maç yorumları geliyordu. Kapısını kapattı, çok yorgundu...

Başka bir zaman, başka bir hayat düşledi. Ne çok keşke biriktirmişti içinde...

Kayıp bir zamanın yolcusu gibiydi. İçinde fırtınalar koparken, bir ayağı kelepçelenmiş savaş suçlusı gibi öylece duruyordu yerinde.

Kurtulamıyordu o zincirden, kıpırdamıyordu sanki...

Oysa o zincirden bir kurtulsa, yemyeşil ovalara koşacak kadar güçlüydü bacakları...

Düşünce suçlusı değil de düşünce yorgunuydu kadın...

Usulca yatağına uzandı. Uyurken Sezen'in şarkısını mırıldanıyordu...

"Bari sen sonradan birazcık mutlu oldun mu?..."

Haziran/2024

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

İNESSA ARMAND: UNUTULAN VE ANIMSANAN

YAZAN: Mehmet ORTAKAYA

ortakaya_1962@hotmail.com

20. yüzyılın ilk çeyreğindeki muhteşem devrimci dalga söz konusu olduğunda, o dalganın tepe noktalarında göze çarpan üç büyük kadın lider akla gelir: Rosa Luxemburg, Aleksandra Kollantay ve Clara Zetkin. Üçü de o noktaya bileklerinin hakkıyla gelmiş gerçek tarihsel kişiliklerdir. Ancak kanımca bu muhteşem üçlünün yanına bir dördüncü adın daha eklenmesi gerekirdi. Onların yanında biraz gölgede kalmış gibi duran ve uzunca bir unutulmuş döneminin ardından son yıllarda anımsanmaya başlayan son derece parlak ve özgün bir kişilik: "Tarihin Kadın Yüzleri" köşesinin bu ayki konusu ve konuğu o olacak: İnessa Fyodorovna Armand.

İnessa Armand Ekim Devrimi'nin önde gelen kadın simalarındandır. Devrim öncesinde sürgündeki Lenin ve Parti örgütleriyle Rusya'daki Bolşevikler arasındaki ilişkileri sağlayıp düzenlemekte önemli sorumluluklar üstlenir, Partinin Avrupa'daki eğitim çalışmalarında ve diğer sosyalist örgütler nezdindeki temsilinde etkin rol oynar. Devrim sonrasında ise kadınların toplumsal kurtuluşlarının devrimin kurucu görevleri ve kazanımlarıyla birlikte ilerlemesi için üstlendiği resmî yetkileri de kullanarak mücadele eder. Bir iddiaya göre 1919 Moskova'sındaki en güçlü kadın olsa da 1930'lardan başlayarak adeta unutulur ya da unutturulur; ta ki 1990'lı yıllarda Sovyet arşivleri kısmen erişime açılana kadar. Yine de bazı önemli kaynaklara halen erişilememiştir.

İnessa 8 Mayıs 1874'te Paris'te doğar; annesi yarı İngiliz, yarı Fransız kökenli bir komedyendir, babası ise Fransız bir opera sanatçısıdır. Doğuştaki asıl adı Elisabeth-Inès Stéphane

d'Herbenville olan İnessa küçük yaşta hem annesini hem de babasını yitirdikten sonra Moskova'da yaşayan ve ikisi de öğretmen olan teyzesi ile büyükannesi tarafından büyütülür.

Moskova'daki yakınlarının yanına yerleşmek İnessa'nın yaşamındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. Dönemin Rus aristokratları ve burjuvaları arasında pek yaygın olan uygulama, çocukların evde özel öğretmenler eliyle eğitilmeleridir. O ailelerden biri yine Fransız kökenli, tekstil fabrikaları sahibi Armand ailesidir, ailenin altısı kız beşi oğlan on bir çocuğuna mürebbiyelik yapıp piyano dersleri veren özel öğretmeniye İnessa'nın teyzesi. Baba Yevgeni Armand kendi sınıfından gelenlere göre çok ilerici bir karar verir; yetim Elizabeth Inés de kendi çocuklarıyla birlikte ve aynı ortamda eğitim görecektir.

İnessa böylece yaşamının yepyeni ve son derecede belirleyici bir aşamasına girer. Armand'ların burjuva evinde Fransız Aydınlanmasının rüzgarları esmektedir. Aydınlanma rüzgarları beraberinde Alman romantizmini ve Rus entelijansiyasının etkilerini de getirir. Esen rüzgarlar ve beraberinde getirdikleri öylesine etkili, öylesine güçlüdür ki, türlü ayrıcalıklarla ve fırsatlarla yaşama başlamış bu burjuva çocuklarının neredeyse yarısı, gelecekte kendilerini çeşitli devrimci hareketlerin içinde bulacaktır, kendilerine o ayrıcalıkları ve fırsatları sağlayan; ancak toplumun çok büyük bir bölümünü yoksunluğun ve yoksulluğun kapanına kısıran düzeni yıkmak için. İnessa'nın teyzesinden aldığı ve Lenin dahil tüm yoldaşlarını kendisine hayran bıraktıracak piyano dersleri ile mükemmel düzeyde çok dilli konuşup yazma yeteneği de işin ikramiyesi olsa gerek.

İnessa 19 yaşındayken Armand erkek kardeşlerin en büyüğü olan Aleksander ile evlenir. Öyle yapmak zorunda kalır; çünkü dönemin Rusya'sında kariyer basamakları dünyanın pek çok yerinde olduğu gibi kadınlara resmen kapalıdır. Çiftin kısa aralıklarla dört çocuğu olacaktır.

İnessa hem politik hem de sanatsal konularda çok daha fazla ilgisini paylaşabildiği kayınbiraderi Vladimir'e sonunda âşık olur. Beşinci çocuğun babası da Vladimir olacaktır. Bu aşamada ortaya çıkan tablo ve devamında yaşananlar, aradan geçen 120 yıla karşın günümüz dünyası için bile şaşırtıcıdır; “özgür aşk”, “sadakat” ve gereğinde yolları dostça el sıkışarak, hatta dost kalarak ayırmak gibi konulara kafa yoranlar için gerçekten de ayrıksı bir inceleme konusudur bu tablo ve bana sorarsanız sözcüğün gerçek anlamında ideal bir örnektir: Aleksander eşi ile erkek kardeşi arasındaki ilişkiyi kabullenir; ancak boşanma olmaz, eşlerin ilişkisi artık İnessa-Vladimir ikilisini de kabullenen bir tür “açık evlilik” olarak devam edecektir. Alexander beşincisi de dahil çocukların bakımını üstlenir. Çocuklar annelerini istedikleri zaman dışarıda ziyaret edebileceklerdir. Aleksander eski eşinin her zaman destekleyicisi olacaktır; ta ki Ekim Devrimi'yle birlikte sahip olduğu servet toplumsallaştırılana kadar. İnessa eski eşinin bu alışılmışın çok dışındaki dostane tavrına duyduğu büyük hayranlık ve saygıyı günlüklerinde üstüne basa basa vurgular.

Özel yaşamında bunlar olup biterken İnessa toplumsal ve politik alanlarda da giderek etkin olmaya başlar. İlk olarak Aleksander ve İnessa yoksul köylü çocuklarının eğitimi için bir okul açar. Gelin görün ki Çarın memurları bu tür Tolstoyvari girişimlere pek sıcak yaklaşmaz ve epey engel çıkartır. Akamete uğrayan bu girişimin ardından İnessa “Kadınların Uluslararası İlerici Birliği (Women’s International Progressive Union) ile iletişime geçer. Birlik sonuçta İnessa’yı Moskova’daki şubesi diyebileceğimiz “Kadınların Mevcut Durumunu iyileştirme Derneği’nin (Moscow Society for Improving the Lot of Women) başkan yardımcılığına atar. İnessa kısa süre sonra başkanlık koltuğuna da oturacaktır.

Bu dernek çok önemli işler yapar ve yaşadığı deneyimden çıkardığı sonuçlar İnessa’nın ideolojik-politik gelişmesi üzerinde derinlemesine etki eder. Çoğu ayrıcalıklı sınıflardan gelen 643 üyesi vardır derneğin. Bu üyeler zamanlarını ve paralarını dezavantajlı kız kardeşlerinin durumlarını iyileştirmek için harcamaya isteklidir. Projelerinden biri, seks işçileri ve kırsal kesimden gelen genç kadınlar için sığınma evi açmaktır. Burada güvenli bir barınmanın yanı sıra asgarisinden eğitim de verilir. Ne ki bu insanlar yine de eninde sonunda sokaklara dönecektir. Son derece derin tarihsel-toplumsal kökleri olan sorunlara iyiniyetli hayırseverlik ve gönüllülük işleriyle bulunan çözümlerin sınırlılığı ortadadır. Yetmezmiş gibi Çarlık bürokrasisi bu kadarına bile tahammülsüzdür. Üst ve aşağı sınıflardan kadınlar arasındaki feminist dayanışma ciddi ölçüde kuşkuyla karşılaşılır. Engellemeler, örneğin işçi kadınlar için bir pazar okulu açma türünden girişimlere yönelik reddiyeler sonuçta Rus feministlerini oy verme hakkını talep etmeye doğru yöneltir.

İnessa farklı bir yol seçer. O gözlerini sevgilisi Vladimir’le birlikte Marksizme ve devrimci çözümlere diker. Sonuçta Moskova Derneği’ndeki görevinden ayrılıp Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi’ne (RSDİP) katılır. O sıralar diğer tüm devrimci örgütler gibi yasadışı olan bu partinin Bolşevik kanadı gelecekte Ekim Devrimi’nin ve Sovyetler Birliği’nin mimarı olacaktır.

İnessa-Vladimir ikilisinin Moskova’daki apartman daireleri genç propagandistlerin yararlandığı zengin bir Parti kitaplığı olup çıkar. Kolayca tahmin edilebileceği gibi bu kitaplık genç devrimcilerin yanı sıra polisin de dikkatini çeker. 1905 Şubat’ında yaşanan polis baskınını tutuklamalar, salıvermeler ve tekrar tutuklamalar izler. İnessa bunlara karşın illegal çalışmalarını Armand kardeşlerden aldığı desteğin de katkısıyla geliştirip ilerletir. Sonunda iş Arhangelsk’e sürgüne kadar varır. Durum bu kez ciddidir. Bölge yarı kutup ikliminin etkisi altındadır. Kışların korkunç soğuğunun ardından nöbeti yazın sivrisinek sürüleri devralır. İnessa kendisini yalıtılmış ve boşlukta hisseder. Daha da vahimi, kendisine gönüllü olarak eşlik eden Vladimir’in sağlığı bozulur, hastalığı veremdir.

Vladimir’in zorunlu ayrılışıyla birlikte iyice yalnızlaşıp bunalan İnessa sonunda kararını verir ve yasadışı yollarla kaçıp Moskova’ya gelir. Hiçbir zaman kabına sığamayan İnessa burada da boş

durmaz; Tüm Rusya Kadınlarının Birinci Kongresi'ne gizlice katılır; özgür aşk üzerine yapılan tartışmalar ilgisini çeker, kadınların ekonomik durumlarıyla ilgili toplantıları izler ve Rus Marksistlerinin ihmal ettiği kadın işçilerin örgütlenmesi sorunuyla ilgilenir. Tam bu sırada aldığı bir haber Vladimir'in Fransız Rivierası'nda ölüm döşeginde olduğunu bildirir. İnessa bir kez daha yasa dışı yollarla ve uzun bir yolculukla sevgilisinin yanına ulaşır. Vladimir 1909 Ocak'ında ölür.

Çocuklarından uzak, eşinden ayrılmış ve sevgilisini yitirmiş yalnız bir insan... Böyle bir insan doğal olarak ikirciklenir ve bunalır. Önemli olan, ikirciklenmelerin ve bunalımların tutsağı olmamaktır. İnessa da öyle yapar. Brüksel'e gider, yeni açılmış bir üniversitede ekonomi politik dersleri alır. Marksist bir partide ziyadesiyle önem verilen bilgilerle donanmış olarak doğduğu kente, Paris'e gelir; Lenin'le buluşmak için. İnessa'nın tarih sahnesine çıkmak için attığı ilk adımdır bu.

Onun Ekim Devrimi'ne kadar geçen 7 yıllık süredeki çalışmalarını özetleyelim:

- Bolşeviklerin Fransız Sosyalist Partisi'ndeki temsilciliği.
- Lenin'in bazı konuşmalarını Fransızcaya çevirmek.
- Parti çalışanlarının eğitimi için bir okul açmak ve oradaki tek kadın eğitici olarak dersler vermek.
- 1912'de Rusya'ya bir kez daha gizlice dönüp Duma seçimlerindeki Bolşevik faaliyetini koordine etmek ve Pravda gazetesini ülkeye sokmak.
- Lenin'in eşi ve kız kardeşi dahil bir grup kadının liderliğinde Rusya'nın ilk kadın dergilerinden biri olan Rabotnitsa (İşçi Kadın) dergisini çıkarmak (1914).
- Aynı yıl Brüksel'de düzenlenen Uluslararası Sosyalist Büro Konferansı'na katılmak.
- 1915'te yapılan savaş karşıtı sosyalist liderlerin toplandığı Zimmerwald ve Kienthal konferanslarına katılmak.

İnessa Ekim Devrimi sonrasında resmî görevlerine hazırdır. Onun devrim sonrası görevlerine geçmeden önce uzunca bir parantez açıp karşılaştığı ve üstesinden gelmek için uğraşıp didindiği bir güçlüğü not etmeliyiz: erkek egemen bir toplumda sınıf mücadelesinin gerekleriyle kadının kurtuluş mücadelesinin gereklerini sentezlemek.

Dünyanın neredeyse tamamına yakınında kadınların seçme ve seçilme hakkı tanınmazken Ekim Devrimi'yle birlikte Aleksandra Kollantay bakanlık koltuğuna oturan ilk kadın ve kısa süre sonra başlayacak diploması kariyerinin sonunda da ilk kadın büyükelçi olacaktır. Devrimle birlikte boşanma kolaylaşır, kürtaj yasallaşır, eşcinsellik suç olmaktan çıkarılır. Bunların da ötesinde genç Sovyet Cumhuriyeti kadınların toplumsal yaşamın her alanında geçmişe kıyasla daha katılımcı, eşitlikçi ve etkin bir konuma gelebilmesi için çeşitlik politikaları yürürlüğe koyar.

Ancak ezici çoğunluğu erkeklerden oluşan Partide erkek egemenliğini sınıflı toplumun bir tür yan etkisi gibi görme, dolayısıyla bu egemenlik biçiminin tarihsel derinliğini ve pratikteki direşkenliğini hafife alma eğilimi de vardır. Üstelik pek yaygın bir eğilimdir bu. Öyle ki, kadınların kadın olmaktan kaynaklanan sorunlarının kendi özgünlükleri içinde ele alınıp tartışılması işçi sınıfının birliğinin bozulması olarak görülebilmekte, en azından kuşku ve soğuklukla karşılanabilmektedir. Somut bir örnek vermek gerekirse yukarıda sözü edilen Rabotnitsa dergisinin yayını için gereken mali destek konusunda Parti hiç de cömert davranmaz. O yüzden kaynağın bir bölümünü Armand kardeşler, diğer kısmını da kadın işçiler sağlar. Pratik ve entelektüel yetenekleriyle ön plana çıkan bir kadının böyle bir ortamda kendisini kabul ettirmek için fazladan çaba harcaması gerekir. İnessa'nın ezilen ve sömürülen hemcinsleri için yapıp ettikleri üzerine düşünürken bu gerçeklik de hesaba katılmalıdır.

Ekim Devrimi'yle birlikte İnessa kısa yaşamının son dönemine girmiş olur. Onun bu dönemde üstlendiği görevleri de özetleyelim:

- Moskova Bölgesel Ekonomi Konseyi Başkanlığı. Konseyin amacı devrimle birlikte büyük yıkıma uğrayan bölge ekonomisini yeniden yapılandırmaktır.
- Tüm Rusya Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesi toplantısında Moskova'yı temsil eder.
- Yeni kurulan Sverdlov Üniversitesi'nde konferanslar verir.
- Kızılhaç Misyonu delegesi sıfatıyla Fransa'ya gidip oradaki Rus savaş tutsaklarının ülkelerine iadesi için uğraşır. Aynı zamanda Fransa'daki devrimci faaliyetleri teşvik eder.

Özellikle 1919 İnessa'nın kadın çalışmalarına yeniden döndüğü ya da ağırlık vermeye başladığı yıl olacaktır. Ömrü kısa ve kuruluş amaçlarına ancak kısmen ulaşabilmiş olsa da sırf önüne koyduğu hedefler bakımından bile çok önemli olan Zhenotdel örgütü anılmaya değerdir. O örgütün kurucularından biri, Aleksandra Kollantay'le birlikte İnessa Armand'dır.

İnessa feminist duyarlılık ve taleplerinde yalnız değildir kuşkusuz; yanında Kollantay gibi Parti ve devlet işlerinde daha ön planda olan bir yoldaşı da vardır. Daha da önemlisi giderek artan sayıda partili kadın da bu konuda lider konumundaki yoldaşlarıyla hemfikirdir. Somut bir örnek, Parti Merkez Komitesi'nin kararıyla toplanan 1918 tarihli Tüm Rusya Kadınları I. Kongresi'dir (aynı adlı bir kongre yukarıda da belirtildiği gibi 1908'de toplanmıştır). Dönem iç savaş dönemidir; ulaşım ya çok zor ve tehlikeli ya da olanaksızdır. O yüzden de kongreye ilk anda yalnızca 40 kişi katılabilir. Derken beklenmedik bir şey olur; kongre düzenleyicilerine telgraflar yağmaya başlar: “Geciktik, ama geliyoruz, bekleyin.” 1200 kadın o zorlu ve tehlikeli koşullar altında Moskova'ya ulaşmaya çalışmaktadır!

Kongrede yerel örgüt temsilcileri üzerine kurulu ayrı bir kadın örgütünün yaşama geçirilmesi planlanır; ayrıca bir dizi program hedefi de benimsenir: Cehaletle mücadele, kadınların ev işleriyle

ilgili yüklerinin azaltılması için bu türden işlerin toplumsallaştırılması, seks işçiliğinin önlenmesi, kadın emeğinin ve anneliğın korunması...

1919 yılında Merkez Komitesi bu planı kabul eder, kendi bünyesinde ayrı bir kadın örgütlenmesi, Rusça kısaltılmış adıyla Zhenotdel böyle doğar.

Zhenotdel sayesinde kadınlar devrimle birlikte kazandıkları yeni haklarını öğrenecek, kürtaj hakkı dünyada ilk kez yasallaşacak, Orta Asyalı Müslüman kadınlar üzerinde özellikle durulacaktır. Zhenotdel'in nahoş akıbeti ve Sovyet kadınlarının on yıllar içerisinde değişen toplumsal koşulları tümüyle ayrı bir çalışmanın konusudur. Kaldı ki İnessa hiçbirini göremeyecektir bu gelişmelerin; çok yorgundur, Lenin'in ısrarıyla Kafkasya'ya dinlenmeye gider; orada koleraya yakalanır, 24 Eylül 1920'de yaşamının en verimli döneminde, 46 yaşında yaşama veda eder.

Rus ve İtalyan kökenli sosyalist kadın siyasetçi Angelica Balananoff, İnessa'nın mezarı başındaki Lenin'in durumunu anlatır: "Elemin böylesini hiç görmedim. Kederin içine çekip aldığı bir insanı daha önce hiç görmedim..."

Bu yazıyı bitirmeden önce İnessa ile Lenin arasındaki ilişkiye değinmemek olmaz. Olmaz; çünkü bu konuda çok söylenti çıkmış, çok dedikodu ve hatta düpedüz sakil karalamalar yapılmıştır.

Hiç kimse Lenin ile İnessa arasında herhangi bir duygusal yakınlığın kesinlikle yaşanmadığını ileri süremez, böyle bir yakınlaşma pekala yaşanmış olabilir. Eğer iddia bu kadarla kalıyorsa söylenmesi gereken açık, net ve kısadır: "bizi ilgilendirmez." Böyle bir ilişki yalnızca ve yalnızca Lenin'i İnessa Armand'ı ve elbet Lenin'in eşi Nadejda Krupskaya'yı ilgilendirir. Tarihsel kişiliklerin de özel yaşamları ve mahremeleri vardır. O mahremelerin içine kriminal vakalar (taciz, tecavüz, kadına ve çocuğa yönelik şiddet, pedofili gibi) girmediği sürece tutumumuz bu olmalıdır.

Ancak birileri işi yukarıda sözünü ettiğim sakil karalama aşamasına kadar vardırırsa, konu bizi de ilgilendirir. Bu karalama da yapılmış, hatta kitabı bile yazılmıştır (İnessa-Lenin's Mistress-Michael Pearson: Duckworth 2001 "İnessa-Lenin'in Metresi"). Lenin'in tarihsel eyleminden nefret edenler, belli ki onun özel yaşamına da kara çalabilmek için bir kadın yoldaşının onur ve saygınlığını kurban etmekte sakınca görmemiştir.

Gerçekte İnessa Lenin'i birebir ilişkilerinde eleştirmekten çekinmez; Devrimden hemen sonra Almanya'yla imzalanan ve Lenin'in hararetle savunduğu Brest-Litovsk Barış Antlaşması'na karşı çıkar; yaşamının son yılında, Lenin'i çileden çıkaran İşçi Muhalefetini destekler. Keza İnessa ile Krupskaya arasında sorun yaşandığına dair bir bilgi de yoktur. Kaldı ki duygusal ilişki iddiası doğru olsa bile, İnessa üzerine yazılmış kitabı da bulunan R. C. Elwood'un da işaret ettiği gibi Batı tarihçiliği bu konunun üzerinde çok fazla durmuştur; öyle ki onun bir devrimci ve bir feminist olarak elde ettiği başarılar karanlıkta kalmıştır. Devamını da ben ekleyeyim. Bu aşırı yoğunlaşmanın

ardında yatan ideolojik-politik önyargıları ve hiç de hayra alamet olmayan niyetleri ihmal etmezsek İnessa'nın uğradığı haksızlığı daha iyi anlarız.

Anlaşılması ve açıklanması asıl zor olan İnessa'nın ilerleyen yıllarda Sovyetler'de de unutulması ya da daha doğrusu unutturulmasıdır. En yakın mücadele ve mesai arkadaşı, yoldaşı Aleksandra Kollantay ilerleyen yıllarda Stalinist dönem karşısında geri adım atmasına ve asıl işi olarak gördüğü yazınsal etkinliğine son vermesine karşın 9 Mart 1952'de Dünya Emekçi Kadınlar Gününün hemen ertesinde yaşama veda ettiğinden Sovyet basını kendisinden söz etmeyecektir.

İnessa'nın yazgısı da bunun benzeri olacaktır. Zhenotdel'in de tasfiyesiyle birlikte adı uzun süre pek anılmayacaktır. Eğer Kollantay kadar uzun yaşasaydı, eğer 1930'ların Sovyetlerini görseydi ne düşünürdü ne yapardı bilemeyiz elbet. Ancak hem son derece çalışkan ve disiplinli hem de otoriteye tapmayan özgürlükçü ve bağımsız kişiliğiyle dönemin "makbul şahsiyetlerinden" olmayacağını tahmin edebiliriz. Aynı kanıyı dönemin Sovyet otoriteleri de paylaşmış olmalı ki İnessa'nın adı giderek gözlerden ve kulaklardan uzaklaşacaktır. Tarihin bazı dönemleri bazı kişiler ve olaylar karşısında nankör olabilir. Ancak akıl ve vicdan sahibi birileri eninde sonunda çıkar, unutmaya da unutturmaya da isyan eder; İnessa'nın kendi çağının acı gerçekleri karşısındaki isyanı kadar göz kamaştırıcı olmasa da...

05 Temmuz 2024

Kaynakça:

- <https://www.encyclopedia.com/women/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/armand-inessa-1874-1920>

- https://en.wikipedia.org/wiki/Inessa_Armand

- <https://en.wikipedia.org/wiki/Zhenotdel>

- Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi İletişim Yayç Cilt 2

- Engin Erkiner: İnessa Armand ve Ekim Deviminde Kadın İşçiler.

<https://www.youtube.com/watch?v=tysPf3MNLgw>

SİRKELİ SALATA

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

O günlerin mi güzel, bu günlerin mi anne? Aynı şeyi sen bana sorsaydın, hiç düşünmeden, “o günlerdi” derdim.

Sen de bana, “neden?” diye sormayacak kadar o yitirilen günlerin zaman zaman yasını tutmakta değil misin?

Ben de tutuyorum anne, senin tuttuğun yası. Ben de ağıtlar yakıyorum o gidenlere, gelmeyeceklerle... Birlikte kurduğumuz yer sofrasına, ağız tadıyla içtiğimiz tarhana çorbasına, yediğimiz hamsi tavaya ve sirkeli salataya.

Ne çok severdik sirkeli marul salatasını. Bizden başka evde kimse yemezdi de ikimiz yalnız kaldığımız zamanlarda yapardın hep. Ne de güzel yapardın anne, ne güzel kokardı da, bitmesini istemezdim hiç.

Şimdi marullar kokmuyor eskisi gibi. Sadece onlar değil, hiçbir şey kendi gibi değil anne; hiçbir şey kendi gibi kokmuyor. Kimi çiçekler bile kendi kimliğine yabancı; Çoğu insanda olduğu gibi. Kendisine, kültürüne, sofrasına, hatta annesine yabancı.

Bize ne oldu anne? Sence bize ne oldu? Neden mutlu olamıyoruz? Onca dolu şeyimiz varken, neden hiçbir şeyimiz yok? Sürekli karnımız doyarken, neden hep açız?

Oysa ömür kısa anne; Sevgi olmalı insanın tabağında, bilgi olmalı. Hem kendisi yemeli hem de tabağından karşısındakine yedirmeli.

ARI KOVANI

BENİM SÜPER GÜCÜM İŞARET DİLİ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUKLAR: Zeynep Beril EKER, Zeynep EKER

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, ‘Arı Kovanı’ köşemizde yepyeni ve çok renkli bir arkadaşımızla birlikteyiz. Her söyleşinin bir hikâyesi vardır ya biz de Zeynep Eker kız kardeşimizle bir yemekte tanıştık. Ayrımcılıkla Mücadele Ve Eşitlik Derneğinin Evrensel Periyodik İnceleme ile ilgili bir toplantısı vardı. Orada yemek masasında çok ilginç bir konuk oldu bizim için. Kendisi işaret diliyle ilgilendiğini söyledi. Biz de hemen annesinden ve kendisinden izin alarak Zeynep'i dergimize konuk etmeye karar verdik. Hoş geldin Zeynep. Kendini bize önce tanıtabilir misin?

Zeynep Beril: Merhaba, hoş buldum. Ben Zeynep Beril. 6. sınıfa gidiyorum. 11 yaşımdayım. Genellikle işaret dili çocuk aktivistiyim. Böyle farklı bir düşünce ya da bir yeteneğe sahip olmak beni çok mutlu ediyor.

Şule: İşaret dili merakı nereden başladı sende?

Zeynep Beril: Ana sınıfında, ana okulu öğretmenimiz güzel bir gösteri için bize işaret dili öğretirken, ben de bunu çocuk yaşında bir süper güçmüş gibi anlayıp bir anda birinci sınıfta işaret dili öğrenmeye meraklandım.

Şule: Çevrende herhangi bir işitme engelli var mı?

Zeynep Beril: Çevremde herhangi bir işitme engelli yok ama benim annemin ananesinin önceden işaret dili bildiği söyleniyor.

Şule: Sende de genetik bir merak mı oldu yoksa? Duyarlılık da aslında aynı zamanda bu. Peki, nasıl eğitimler alıyorsun işaret diliyle ilgili şu an?

Zeynep Beril: Şu an tercümanlık yapıyorum çocuk yaşında. Uzaktan eğitimde hem de toplantılarda bir araya gelerek yapıyorum.

Şule: Peki işaret diliyle ilgili farklı hayallerin var mı? İleride bir öğretmen mi olmak istiyorsun?

Zeynep Beril: Öncelikle bir farkındalık yaratmak istiyorum Büyüyünce. tercüman olmak ya da insanlara işaret dili öğretmek benim elbette büyük bir hayalim.

Şule: Çok güzel. Kaç kardeşsiniz Zeynep?

Zeynep Beril: İki Kardeşiz, bir kardeşim daha var.

Şule: Onun ismi ne?

Zeynep Beril: Mesut Kerem.

Şule: Onun böyle ilgi alanları var mı?

Zeynep Beril: Kendisi çok küçük, şu an işaret diline pek merak salmış biri değil ama ben toplantılara girdiğimde, böyle çalışmalar yaptığımda, videolar çektiğimde, onun da beni merakla, göz ucuyla izlediğini görebiliyorum.

Şule: Videolar çekip ne yapıyorsun?

Zeynep Beril: Videolar çekip farkındalık yaratıyorum. Onları sitelerde paylaşıyorum. Böylelikle insanların da “Evet böylesi daha doğru.” deyip onlarda bir farkındalık yarattığını düşünüyorum.

Şule: Herhangi bir işitme engelli ile konuşurken mi video çekiyorsun mesela?

Zeynep Beril: Her konu hakkında düşüncelerimi anlatıyorum ama sadece çocuklarla alakalı videolar çekiyorum. Bunlar trafikle, okullarla alakalı olabilir. Farklı konularla ilgili kendi başıma videolar çekebiliyorum.

Şule: Herhangi bir Youtube kanalın var mı?

Zeynep Beril: Youtube kanalım yok ama çocuk hakları Instagram hesabından kendi videolarımı, çocuk işaret dili Instagram’ında bütün videolarımı paylaşabiliyorum.

Şule: Zeynep, sadece senin işaret dili alanında değil, başka konularda da ilgi alanların varmış sanırım ve o yüzden de biz arı kovanına seni konuk ettik. Bir de çocuk haklarıyla ilgili bazı duyarlılıkların varmış galiba onları da öğrenebilir miyiz? Podcastlerin varmış duyduk.

Zeynep Beril: Evet, sağır çocukların çocuk hakları ile ilgili, sadece sağlamcı yaklaşımın doğru olmadığını, onlara hak eşitsizlikleri yapıldığını, önlerindeki engellerle alakalı bir konuyu içerisine alıp podcast çekiyoruz.

Şu an tanıtım bölümündeyiz. Bunlarla ilgili herkese bir duyarlılık kattığına inanıyorum.

Şule: Çok güzel, gerçekten çok takdir edeceğimiz bir durum. Aynı zamanda hem işaret diliyle ilgileniyorsun hem sağır insanların haklarını savunma konusunda duyarlılık gösterip destek oluyorsun. Peki, ‘Sevgi her engeli aşar’ diye bir söz var. Böyle klişe bir cümle kullanılıyor. Sen katılıyorsun musun?

Zeynep Beril: Sevgi her engeli aşmaz. Eğer sevgi her engeli aşsaydı, şu an kör, sağır ya da herhangi bir engeli olanlar farklı okullarda olmazdı, hak eşitsizliklerine uğramazlardı. Eğer sevgi her engeli aşsaydı, her okulda her çocuğun ayırım görmeden eğitim alma hakları olabilirdi.

Şule: Sen hem çocuklara hem de bu tür düşünen insanlara karşı bir örnek oluşturacaksın. Aynı zamanda Zeynep Beril’in annesi de burada ona da bir merhaba demek ister dergimiz. Siz de kendinizi bize kısaca tanıtırmanız.

Zeynep: Ben Zeynep Eker, Bilişim Teknoloji öğretmeniyim. Bir devlet okulunda 13 yıldır öğretmenlik yapıyorum.

Şule: Peki çocuğunuzun bu merakını nasıl karşıladınız, ne düşünüyorsunuz?

Zeynep: Şöyle: Anaokulunda çok güzel bir video hazırlamışlar öğretmeni ile beraber. Sonrasında çok hevesli olduğunu fark ettik. Ceren Ay hocamla yolumuz online platformda kesişti. Zaten pandemi süreciydi. Beril eğitimlerine devam etti ve çok severek devam etti. Etrafında annesi, babası engelli olan çocuklar vardı. Zorunlu olarak bu eğitimi alan. Ama Beril bu eğitimi kendi isteyerek aldığı için hiçbir zaman vazgeçmedi. Biz de bu konuda onun her zaman destekçisiyiz. Elimizden geleni yapıyoruz. Ceren Ay hocamla 5 yıldır bir eğitim sürecimiz var. Sağ olsun kendisi bizi her platforma taşıyor. Bu konuda destekçimiz. Güzel bir süreç devam ediyor Beril adına. İleride kendisi tercüman olmak istiyor. Biz de onun destekçisiyiz.

Şule: Pek çok aile var, tabii sizi tenzih ederek söylüyorum. “Ne gerek var bu tür işlerle niye bu kadar ilgileniyorsun, derslerini aksatıyorsun” gibi söylemler oluyor ama siz onun tam tersini yapıp gerçekten çocuğunuzun ihtiyaçlarına, düşüncelerine, duygularına önem veriyorsunuz. Bu da gerçekten çok hoş. Dergimiz aracılığıyla iletmek istediğin bir mesajın varsa onu da alalım Zeynep Beril.

Zeynep Beril: Şöyle söyleyeyim: İşitme engelli olan ya da herhangi bir engeli olan asla kendini ayrı biriymiş gibi hissetmesinler. Çünkü onlar da bizim gibi birileri. Annesi, babası işitme engelli olup da kendisini çok kötü hissedenler de aynı şekilde. Çünkü hem zorunlu olarak hem de istekli olarak işaret dili öğrenmek isteyen birçok çocuk var ve bu da gayet güzel bir duygu. Çünkü nasıl biz İngilizce öğrenmeyi bu kadar fazla istiyorsak, aileler farklı dilleri öğrenmemizi istiyorsa, işaret dili de aynı bunun gibi bir dil. Emin olun başka dillerden daha farkındalık yaratacak ve daha iyi, mutlu hissettirecek bir dil. Bu yüzden işitme veya başka engeli olan hiç kimse kendini bu kadar ayrımcı hissetmesin.

Şule: Çok teşekkür ediyoruz dergimize konuk olduğun için ve bu söyleşiyi kabul ettiğin için.

Zeynep Beril: Ben teşekkür ederim.

Şule: Sen bir de çok mutlu oldun, heyecanlandın, o duygularını da paylaşabilirsin.

Zeynep Beril: Evet ilk röportaj yapacağımı duyunca fazla heyecanlandım ama yavaş yavaş konuşunca daha fazla alıştım. Bu da benim için bir ilk deneyim oldu. İleriki röportajlarıma da bir katkı sağlamış oldum. Şimdiden çok teşekkür ederim.

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz. Biz de Zeynep Beril'e yolun açık olsun ve birçok kişiye umut ol diyoruz. Başka bir arı kovanında bakalım kimleri konuk edeceğiz?

13 Temmuz 2024

AVLUDA KUŞ SESLERİ

YAZAN: FİLİZ GÜLMEZ

fdemir48@yahoo.com

Şair Halim Yazıcı'nın Avluda Kuş Sesleri adlı şiir kitabını okurken, tanıdığım, sevdiğim şairlerin tutukevinde yazdıkları ya da oradaki sevdikleri için yazılmış şiirleri geldi aklıma. Birçok şairimiz, yazarımız bir dönem tutukluluğu yaşamışlar. Çünkü gerçek sanatçılar, düşünen, sorgulayan ve düşündüklerini sözlü ya da yazılı paylaşan, bunu yaşamdaki duruşlarıyla yansıtan aydınlardır. Bu nedenle de hep muhalif çizgide yer almışlardır. Sabahattin Ali, Nazım Hikmet, Ahmet Arif, Enver Gökçe, Ataol Behramoğlu, Behçet Aysan ilk anda anımsadığım isimler. Halim Yazıcı da tutukevinde yazmış "Avluda Kuş Seslerini" Ama hiçbirisi de karamsar bir bakış açısıyla yazılmış şiirler değil, tam tersi her şiirinde umudu, aydınlığı, sevgiyi yüreğinde büyütmüş ve dizelere dökmüş şairimiz.

Berrak ve özlem yüklü şiirler yer alıyor kitapta. Doğayla ilgili çok şey var şiirlerde: kuşlar, balıklar, çiçekler, toprak vs.

“Gül bahçesi gözlerini/ bir yağmur damlasının /gizlenmiş içine/rüya izlerini ölümün” (Avluda Kuş Sesleri, sa. 21)

“Ağaçların rengi/ mor gözlerindi” (Sa. 24)

“Dünyanın en güzel şarkısı/ yanağında gamze/ lir çalıyor deniz kabukları / kirpiklerinin ucunda (sa.68)

Çoğunlukla doğa sevgisinin, özgürlük tutkusunun ve özlemin sevgilide harmanlanması şiirlere yayılmış. Özgürlük özlemiyle sevgiliye duyulan özlem birlikte yürüyor kimi şiirde, çoğu şiirde sevgiliye duyulan özlem öne geçiyor.

“Bir incir sevgilim/ne zaman girer/içeri

Özgürlüğümün / çoğalttığı gün/ özgürlüğünü dünyanın

Bunu böylece bilsin /tazecik şiir/ kokan ellerin.” (Sa. 56)

“Her nefes alışımda /sen giriyorsun içime” (sa. 70)

“En en çok beni / yeniden doğurani/ seni özlüyorum” (sa. 22)

“Dedim ki onlara/ su olsam aksam yağmurlara/ götürür müsünüz beni/ sevgilimin kohnuna” (sa. 66)

Sevgiliyle yaşam buluyor yeryüzü, deniz, bulutlar ve özgürlük. Sevgiliyi içerde var olan her şeyde duyumsuyor; ranzada, duvarda, betonda, avluda...

“Günaydın aşkım/bu sabah avluya /harika bir güneş/ kalbime senin/mor izlerin hâkim” (sa. 37)

“Ağaçların rengi mor gözlerindi” (sa. 24)

Şair, tutukevini gerçekliğiyle değil onda bıraktığı izlenimleriyle ve duygularıyla biçimleyerek sembolist bir yaklaşımla vermiştir. Çünkü şair gözlerini kendi iç dünyasına çevirmiş ve duygularını yansıtırken imgeye, metaforlara(mecaz) ve sembollere dayalı bir anlatımı benimsemiştir. Dış dünya yani tutukevi şairin inanmadığı, reddettiği bir dünyadır. Şair, iç dünyasında sevgilisi-aşkı, tutkunu olduğu doğayla baş başa kalmak istemektedir. Özlem duyduğu en önemli iki şey özgürlük ve sevgili, yine çok sevdiği doğayla birlikte kurduğu imgelem, yani düş gücüyle, inanmadığı dünyaya dayanabilecektir. İçinde bulunduğu karanlık, kötücül ortamdan aydınlık, coşkulu dünyaya kavuşma inancını yansıtan dizeler işte bu duygular ve imgelerden doğmuştur, şu dizelerde olduğu gibi:

“Her seferinde/ rüzgârıma dokundu/ kanatları aşkın/ bir adım önümdeydi/ akli kısa/ hayali mızrak ölümlerin/bir masalın vurulduğu yerden/ yeniden doğdu hayallerim/ve daha büyük /ve daha güzel/ ne var diye düşündü/ aze’min gözlerinden düşlerim.” (Sa. 71-72)

Şiirlerdeki yoğun müzik ve ritim sözcüklerle sağlanmış.

“Klavyede/ demir parmaklıklar/ basgitarada/ voltada fareler/ vokalde/çığlık çığlığa serçeler”

“Elini ver/ elime/ erguvanların /gölgesinde/ demirler eriyor/ nefesin nefesimde...”

Şiirlerde söz oyunları derinlik katmış dizelere, anlamı zenginleştirmiş, duyguları somutlaştırmış. Bu söz oyunları (mecaz, benzetme, kişileştirme, eğretileme) çiçekleri, kuşları, martıları, denizi, mavisi, moru, zeytini, erguvanıyla capcanlı bir dünyanın özlemine zenginleştirmiş ve somutlaştırmış.

“Kutup yıldızı saçlarınla/ uyut beni bir şiirin koynunda” (Sa. 63) (benzetme)

“Fırdöndüler kıvılcım perileri/gözlerin yeşil/ uçurtma şarkıları” (sa. 35) (benzetme)

“Bana kucaklayıp gönderdiğin/ ince belli bulutlarından belli” (Sa. 26) (kişileştirme)

Duygular, doğa renklerle buluşmuş, böylelikle görme duyusu dizelere daha bir canlılık katmış. Mavi, mor, erguvan rengi, gri, yeşil, sardalyanın rengi, sarı, kırmızı.

“Bir sarı/ kır çiçeği/ gülümsüyor/ bana betonların arasından” (Sa. 73)

“Oysa dünya/ kırmızı bir gitarın/ dönüyor topuklarında/nasıl dönerse aşkın ülkeme” (sa. 67)

“Ağaçların rengi neydi/ aklımda mor gözlerin” (sa. 24)

Tutukluluk koşullarında duyduğu güneşe özlemi de dizelerinde dile getirmiş. *“Her sabah alnımda elim/köşe bucak güneş avlıyorum.”*

Yine şiirlerin kimilerinde annelik figürüne, imgesine de yer verilmiş, emzirme sözcüğüyle annenin yaratıcılığı ve sevgisiyle, şefkatiyle iyileştirici, bütünleyici gücü dizelerdeki imgelere sinmiş.

“Hücrelerimde nefesini/ usulca emzirdim/...büyüttüm özgürlüğünü/ memesinde dünyanın.” (Sa. 11)

“Damarlarımdan sen akıyorsun/ nehirlerini emzirdin ömrümün” (sa. 30)

Sözün kıyası, “Avluda Kuş Sesleri”ndeki her şiiri, her dizeyi zevkle ve beğeniyle okudum. Okurken doğayı yanı başımda duyumsadım. Duygular, kimi duygular nahif ve estetik duyarlılıkla yansıtılmış. Titizlikle seçilmiş sözcüklerle, temiz bir Türkçeyle yazılmış şiirler. Kiminde yeni söyleyiş olanaklarından yararlanılmış, kiminde ise klasik söyleme yaklaşmış. Her iki biçem de seçtiği izlek ve duygulara uyum sağlamış.

Tutukevinden yazılmış olmasına karşın karamsar şiirler yerine umudu besleyen, sevgiliye duyulan özlemi, özgürlük ve doğa sevgisini; aydınlık günlerde insanca yaşamaya, iyiye, güzele olan inancını inadına yücelten dizelerin şairini yürekten kutluyorum. “Avluda Kuş Sesleri” zulme karşı sevgiyi, güzelliği, direnci; karanlığın karamsarlığına karşı aydınlığı, yaşam coşkusunu yücelten bir kitap, yolu açık olsun.

26.04.2020, İZMİR

ÇOĞALALIM ÇOĞALTALIM
ŞEKER PORTAKALI EĞİTİM VE KÜLTÜR DERNEĞİ TÜLAY ÇAKIR ÇOCUK
KİTAPLIĞI

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Sultan ÇAMUR KARATAŞ

KONUKLAR: Şenay EROĞLU AKSOY, Serap MUTLU, Gürkan ALPSOY.

Sultan: Sevgili Umudun Kadınları Dergisi dinleyicileri, sizlerle tekrar birlikteyiz. Bugün Şeker Portakalı Eğitim ve Kültür Derneği bünyesinde açılmış olan Tülay Çakır, Çocuk Kitaplığından 3 sevgili arkadaşımızla birlikteyiz. Şenay Eroğlu Aksoy, Serap mutlu, Gürkan Alpsoy. Arkadaşlarımızdan öncelikle kendilerini tanıtmalarını isteyeceğim.

Şenay: Ben Şenay Eroğlu Aksoy, aslında kimya teknisyeniyim ama uzun bir süredir edebiyatla çok yakından ilgiliyim. 3 tane kitabım var. Öykü yazarıyım ve artık sadece bu alanda çalışmaya başladım. Uzun süredir de Şeker Portakalı Eğitim Kültür Derneğine üyeyim ve Tülay Çakır Çocuk Kitaplığının çalışmasına katkı sunuyorum.

Sultan: Teşekkür ederim. Serap hocam...

Serap: Merhaba, ben de devlet memuruyum. Aynı zamanda 2009 yılından beri çocuklarım nedeniyle tanıştığım bu dernekte gönüllü olarak çalışmaktayım.

Sultan: Teşekkür ederim. Gürkan Hocam...

Gürkan: Merhabalar, be Gürkan Alpsoy. İktisat mezunuyum, bir kamu kuruluşundan emekli oldum. 8 yıldan bu tarafa Şeker Portakalı Eğitim Kültür Derneğinde gönüllü olarak ve dernek üyesi olarak devam ediyorum.

Sultan: Çok teşekkür ederim. Gönüllü çalışmalar elbette ki çok kıymetli. Nasıl bir iş yapıyorsunuz onu çok merak ediyoruz.

Serap: Önce bir derneğimiz nasıl kurulmuş oradan başlayayım? Şeker Portakalı Eğitim Kültür Derneği, 1998 yılında Batıkent'te bizim gibi gönüllü insanların bir araya gelip bu semte çocuklarımız için ne yapabiliriz diye kafa yorup, nasıl yol alabiliriz diye düşünüp bir araya geldikleri bir oluşum. Önce bir kooperatif olarak kurulmuş. :Batıkent o zaman şehrin dışında kalan bir yermiş çocuklarımız için ne yapabiliriz diye ve düşünürkenburada bir kütüphane eksikliğini görmüşler ve gazete, atık kâğıtlar toplayarak başlamışlar işe. İlk kitapları da o atıkları satarak elde etmişler ve kütüphaneyi kurmuşlar.

Şenay: Tülay Çakır ismi kooperatifin kuruluş aşamasında yoğun çaba gösteren ve erken yaşta hayatını kaybeden Tülay çakırı unutmamak için dostları tarafından kitaplığımıza verilmiş.

Serap: Daha sonra o gönüllü insanların, yararlanan çocukların, orada bulunan kitapların sayılar artmış ve mekân değişikliği yapılmış. Şu anda bulunduğumuz Batıkent Toplum Merkezinde devam ediyor kütüphanemiz. Hala oradayız.

Sultan: Gürkan hocam buraya gelen çocukların özelliklerine biraz değinelim.

Gürkan: Ondan önce arkadaşımın sözlerine biraz katkı sağlamak istiyorum. Derneğimiz tüzüğüne uygun bir şekilde çocuk kitaplıkları ve kütüphaneler kurma ve bu yönde destekler sağlama misyonuna sahip. Sadece kitaplığımızda kitap alışverişi olmuyor. Bir takım eğitim çalışmalarımız da var. Örneğin velilere yönelik anne baba eğitimleri yaptığımız dönemler oldu. Bunun yanında atölye çalışmaları var. Çocuklara yönelik yaş gruplarına göre, örneğin felsefe atölyesi, yazarlık atölyesi, doğa atölyesi, mozaik atölyesi, eğlenceli yiyecekler, atölyesi gibi. Çocukların daha çok gelişimine katkı sağlamak üzere haftada bir kez kültürel faaliyetlerde bulunuyoruz.

Sultan: Harikasınız. Peki, bu çocukların bir yaş sınırı var mı?

Şenay: Aslında okul öncesinden, aslında 0 yaş, anne karnına düştüğünden itibaren 18 yaşa kadar bizim kütüphanemizde uygun kitaplar var. Okul öncesi kitapları var. Bunları tabi gruplandırdık yaşlarına göre. Kitap almak isteyen kişinin sadece kütüphanemize üye olması gerekiyor kitabı alıp evine götürebilmesi için. Kütüphanemize emek veren insan sayısı çok az olduğu için Çarşamba ve Cumartesi günleri açabiliyoruz. Saat ondan dörde kadar açık kalabiliyor. Biraz önce Gürkan'ın da söylediği gibi sadece kütüphane kullanımı değil, aslında farklı şeyler de yapmaya çabalıyoruz. Çok uzun yıllardır sürdürdüğümüz bir çalışma olduğu için birçok alanda akademisyen olan bir çok insanın da bize desteğiyle farklı çalışmalar yaptık. Felsefeden, sanattan kent gezilerinden, müze gezilerinden, müzede drama çalışmalarına kadar çok yoğun programlar uyguladık. Artık Ankara'da bilinen bir kütüphane haline geldi bizim kurumumuz. Fakat şöyle bir sıkıntımız da var, bulunduğumuz mekân çocuklar için çok uygun değil. Bazen özel gereksinimli olan çocuklarımız ve velilerimiz oluyor. Onlar için de hiç uygun değil mekân. Bunları çözmek için zaman zaman girişimlerimiz oldu ama bunların büyük bir kısmını çözmeyi başaramadık. ileride bunlar dönüşür değişir mi? Onu da bilemiyorum şu anda. Çocuklara çok daha uygun bir mekân arzumuz var, isteğimiz var. Belediyeye temasımız oldu bu konuda defalarca. Fakat bir sonuç elde edemedik. Dayanışmayla daha çok yürüttüğümüz bir iş bu. Çok farklı meslek gruplarından, eğitim gruplarından, farklı bakış açılarından birçok insanın yan yana durarak hayatta kalmasını sağladığı bir mekân.

Sultan: Engelli çocuklar sizin mekânlarınıza fiziksel koşullar nedeniyle katılamıyor mu?

Serap: Evet doğru. Bizim mekânımız hem kütüphane olmaya da uygun bir mekân değil, ama zorunluluktan orada bulunuyoruz. Engelliler için zaten hiç uygun değil. Bir rampası yok, atıyorum, görme engelliler için bir düzeni yok. Engelli çocuklarımızla buluşmamız çok zor oluyor. Biz bu

konuda çözümler üretmeye çalıştık. Engelli velilerimiz de, Engelli birkaç çocuğumuz da var, ama genel olarak düşündüğümüzde bütün engel gruplarına cevap veremeyecek durumda Kütüphanemiz. Bunun için Şenay'ın da söylediği gibi zaman zaman çalışmalar yaptık ama bunu sonuçlandıramadık. Dilerim bundan sonraki süreçte yerel yönetimlerin de desteğiyle daha uygun mekânlarda, bütün engel gruplarına da yönelik kütüphanemizi daha işlevsel hale getire biliriz. Onların da kitaba, kütüphaneye ulaşımını sağlamak hepimizin en büyük arzusu. Umarım bundan sonraki süreçlerde bunları yapabiliriz.

Sultan: Valla benim anladığım sonuç alamasanız da bu çabadan vazgeçmiyorsunuz?

Gürkan: Mücadelemize her koşulda devam etmeyi düşünüyoruz.

Sultan: Harikasınız. Gürkan hocam siz kaç yıldır oradasınız?

Gürkan: Ben 2016'dan bu tarafa fiilen dernekte çalışmalara katılıyorum. Gönüllü ve dernek üyesi olarak, 8 sene olmuş.

Sultan: Pek çok atölye çalışmasını da yürütüyorsunuz.

Gürkan: Evet, 2 tane atölye çalışmam var şu an ve giderek de artıyor.

Sultan: Atölye çalışmalarını nasıl yürütüyorsunuz? Mekânda uygun değil demiştiniz onun için sordum?

Gürkan: Mekânımız şöyle: ortaklaşa kullandığımız büyük bir salon var, toplum merkezinde. Orada öncelikle atölye çalışmalarımızı yaş gruplarına göre kategorilere ayırıyoruz. Masal saatimiz, 4 yaş, 5 yaş, 6 yaş. Bazı atölyelerimiz 7 artı, bazısı 9 artı. Bunu duyurusunu yapıyoruz. Genellikle Cumartesi günleri. Hafta sonuna denk geliyor. Yaklaşık bir buçuk 2 saatlik bir zaman diliminde bu atölyeleri gerçekleştiriyoruz

Sultan: Çok sayıda başvuru oluyor mu atölyelere katılmak için?

Gürkan: Atölyenin niteliğine göre değişiyor. Bir de takdir edersiniz ki çocuklar çeşitli faaliyetlerde bulundukları için örneğin piyano kursu oluyor, başka kurslar oluyor. Zaman dilimi biraz sekteye uğruyor.

Serap: Çünkü bizim atölye çalışmalarımız ücretsiz. Bütün katılımlar ücretsiz olduğu için, bizim atölyelerimizi es geçebiliyor. Belki velilerimiz istiyor, çocuklarımız istiyor ama zaman uymuyor onlar için. Çocuklar son dönemlerde çok yoğun oluyorlar. Hepsinin bir kursu, etkinliği oluyor. O arta kalan zamanlarda bizim atölyelerimize katılıyorlar. Bir de pandeminin de bunda etkisi oldu. Pandemi süreci bizim kütüphaneyle, çocuklarla bağımızın kopmasına neden oldu. Şimdi tekrar bağımızı devam ettirtmeye çalışıyoruz. Bir de şunu belirtmek istiyorum, mekânımız dar ama yaş grupları için düşünülmüş. Bizden önceki arkadaşlarımız bunu başlatmıştı. Bizler de devam ettiriyoruz. Bir kere kitabı seçerken yaş grubuna uygun olmasına, nitelikli olmasına, diline bakmaya çalışıyoruz. Çocuklara uygun olmasına dikkat ettiğimiz için raf düzenlemesini onların kolay

erişebileceği şekilde yapıyoruz. Yani atıyorum 7 yaşındaki bir çocuk, kendi göz seviyesinde olsun, kitaba kolay ulaşsın istiyoruz. Yaş büyüdükçe raflarımız biraz daha yukarıya doğru gidiyor.

Sultan: Kitap seçiminde yaşa göre kitap seçiyorsunuz, diline bakıyorsunuz başka gözettığınız ölçüt var mı?

Şenay: Aslında tüm bunların hepsini birden, bir anda hepimizin, bizim yapmamız çok mümkün olmuyor ama ilk basamak olarak en azından şuna çok özen gösteriyoruz. Belli bir gözün elemesinden geçen, yani bir yayınevi ismiyle pedagogların, editörlerin, redaktörlerin yaptığı bir seçimle kitapları tercih ediyoruz. Genel anlamda da baktığımızda hiç kimseyi ayırtırmayan, nefret dili kullanmayan, çocukları daha çok yan yana getiren, çocukların içindeki o yaşama sevincini daha çok arttırabilecek konuları öne çıkaran metinler. Onlar zaten kendileri sahipleniyorlar Siz bir şey demeseniz de ama çok fazla seçenek olduğu için özellikle ebeveynler açısından nerede durduğunuz, iyi bir çocuk kitabının ne olduğunu bilmek bugün özellikle çok önemli ve çok değerli. Bizim kütüphanemiz bunu en baştan yapıyor. Hatta gelen insanların da en sık telaffuz ettiği şey bu. “Hiç mi kötü kitabınız yok?” cümlesi en çok duyduğumuz şey. Bu da bize iyi geliyor. Bazen de şöyle oluyor: Büyük yaş grubunda örneğin bizim gözümüzden kaçmış küçük bir ayrıntı vereyim. Çok uzun yıllar önce basılmış bir kitapta, aslında edebiyatta da iyi isimler tarafından yazılmış kitaplarda bile bazen velilerimizi rahatsız eden konular oluyor. Dönüp tekrar bakıyoruz. Hakikaten bugün çocuk edebiyatının geldiği noktayı düşündüğümüzde evet olmaması gereken şeyler deyip eleyebiliyoruz. Burası canlı bir alan hep beraber, sadece biz değil, velilerimizle birlikte kitaplara daha yakından bakmaya uğraşıyoruz. Böyle çalışmalar da yaptık. Geçmişte ‘iyi kitabı seçmek, iyi kitaba ulaşmak, iyi çocuk kitabı nedir?’ gibi programlar da yaptık. Asıl hedefimiz de hem bize gelen çocuklarımızın o kötü ve iyi kitap arasındaki farkı görmelerini sağlamak. Aynı zamanda da çocukları bu alanda yetiştirmek. Şöyle güzel bir şey oldu, mesela bizim çocuklarımızın bir süre sonra yayınevi takip etmeye başladığını da gözlemledik bir kısmının en azından. Bunlar bizim için çok mutluluk verici şeyler. Bunun yazarı kim diye soruyor mesela. Söylediğimizde hangi yayınevi basmış diye soruyor. Bunlar çok kıymetli şeylerdi bizim için. Bizi çok mutlu eden durumlar.

Sultan: Harikasınız gerçekten. Benim anladığım kadarıyla tam katılımlı. Hem siz gönüllüler olarak hem kitaplardan yararlanan çocuklar hem de onların aileleriyle hep birlikte bir çalışma yürütüyorsunuz.

Gürkan: Bu bağlamda bazı anaokulları, çevremizdeki anaokulları da ziyarette bulunuyorlar kitaplığımıza. Bu da değişik bir deneyim oluyor bizim için. Örneğin yakınımızdaki anaokulundan 3 4 Sınıf randevu alarak ve kütüphanecilik haftası veya başka bir etkinlik vasıtasıyla gelip kütüphanemizle tanışıyorlar.

Sultan: Çok güzel gerçekten. Peki, siz bu etkinlikleri yaparken duyurunuzu nasıl yapıyorsunuz? Yerinizi insanlar nereden biliyor? Atölyelerinizin ne zaman başlayıp, ne zaman gerçekleşeceğine ilişkin duyuruları nereden öğreniyorlar?

Şenay: Biz atölyelerimizi kendi kapalı grubumuza duyuruyoruz genellikle. Kütüphane üyesi olan çocuklara yapıyoruz. Haberleşme içinde bir WhatsApp grubumuz var. Velilerimizin dâhil olduğu WhatsApp grubu üzerinden. Sosyal medyada hesabımız var. Oradan yaptığımız işleri zaman zaman paylaşıyoruz. Biraz acemice olsa da orası da yürümeye devam ediyor. Özellikle yılda bir kez ilk açılıшта, bütün çocuklara açık bir şenlik düzenliyoruz. Artık bu da geleneksel hale geldi Batıkent'te. Çok farklı alanlarda bir sürü insanı bir araya getiriyoruz. Geniş bir bahçesi var, toplum merkezinin. Orada çocukların hoşuna gidecek, onlara mutlu anlar yaşatacak çalışmalar olduğu gibi entelektüel gelişimlerine katkı sunacak etkinliklerde oluyor. Çocuk kitapları yazarlarını, yayınevlerini davet ediyoruz, farklı kitaplarla tanışıyorlar, farklı deneyimler kazanılıyor. O gün bütün çocuklarımıza, o gün bize gelmek isteyen Ankara'nın neresinden olursa olsun herkese açık oluyor o etkinlik. Kütüphane içindeki atölye çalışmalarını biraz daha dar tutup üyelerimiz üzerinden yapıyoruz.

Sultan: Bu çalışmaların yeri neresi? Tam olarak katılmak isteyen arkadaşlara biraz tarif verelim mi?

Serap: Biz Batıkent'te bir kütüphaneyiz. İlk yerleşim mahallesinde toplum merkezindeyiz. Batıkent Anaokulu komşumuz. Onun hemen arkasındaki tek katlı bir bina. Bahçesi de geniş. Böyle bir ortamda yapıyoruz Bu atölye etkinliklerini. Çok farklı atölye çalışmaları yapmaya çabalıyoruz. Bunu da yine gönüllü insanlar gelip bizimle birlikte yapıyor. Bizlerle gönüllü olarak çalışan arkadaşlarımız bunlar, öğretmenler olabilir, Şenay gibi yazar arkadaşlarımız olabiliyor. Okul öncesi öğretmenlerimiz ya da Gürkan gibi kendi alanında yetkin insanlar gelip atölye çalışması yapabiliyor bizde. Biz bunu yıllık planlıyoruz. Genelde hangi çalışmaları yapacağız o yıl içinde ve hangi zamanlarda yapacağız, hangi aralıklarda yapacağız.

Sultan: Peki, son olarak böyle başarılı olamadığınızı düşündüğünüzde, yeterli olamadığınızı düşündüğünüzde, sonuçta gönüllü olarak yapıyorsunuz bu işi. Ben bu işi artık yapmayayım noktasına gelmemek için, umudunuzu yüksek tutmak için ne yaptığınıza ilişkin geri bildirim alayım. Ondan sonra umudun kadınlarına veda edelim. Gürkan hocam siz umudunuzu diri tutmak için, tükenmemek için ne yapıyorsunuz?

Gürkan: Çalışmalara ve projelere düşünce olarak da fiili olarak da devam etmeyi düşünüyoruz.

Serap: Ben de gönüllü arkadaşlarla birlikte birbirimizi dinleyerek, sorarak devam ediyoruz. Umudumuzu tabii ki kaybetmiyoruz. Çocuklarla birlikte olmak çok güzel bir şey zaten. Bu da bizi

her zaman diri tutuyor. Evet, sayımız bazen azalıyor, bazen çoğalıyor ama biz birbirimizin gözünün içine baka baka yan yana durduğumuzda daha güçlü hissediyoruz ve bunu sürdürmeye devam edeceğiz. Sayımız dilerim giderek artar ve bizim gibi gönüllü kuruluşlar ülkenin her yerinde çoğalır. Çocuklarımız daha çok kitaba ulaşır.

Şenay: Benim için hayatımın en vazgeçilmezlerinden birisi kitaplar. O nedenle kitapların ve çocukların yan yana olduğu o mekân bana hep çok iyi geliyor. Zaten çocuklarla kısacık da olsa bir arada olmak, hayata yeni bir gözle bakmamı sağlıyor başka bir yerde. Hem de nedenlerini tam olarak bilmesem de gerçekten yaşama sevincimi tetikliyor onlarla vakit geçirmek. O yüzden ne zaman kendimi kötü hissetsem bu iş olmayacak gibi düşünsem sadece bir çocuğun orada yaşadığı iyi bir an bile geri dönmemi, umut etmemi sağlıyor.

Sultan: Çok teşekkür ediyorum hepinize tek tek. Sevgili Umudun Kadınları dinleyicileri. Bugün birlikte olduğum 3 arkadaşım gerçekten gönüllülükle ve dayanışmayla nasıl ayakta durduklarını ve çalışmalarına devam etme gücü bulduklarını anlattılar. Her birine çok çok teşekkür ediyorum. Varlıkları bizim de umudumuzu perçinliyor. Şimdilik hoşça kalın bir sonraki röportajda görüşmek üzere.

SIYRILIR KALABALIKTAN TANIDIK YÜZLER

YAZAN: Yayla BOZTAŞ

yaylaboztas@yahoo.com

Büyük kentlerde, her gün aynı kişilere rastlamazsınız. Ancak mahalle komşularını, önünden geçtiğiniz manavı, bakkalı, köşedeki simitçiyi, çiçekçiyi tanırırsınız. Günlük koşuşturmalar içinde arasına karıştığınız kalabalıktan eksilenlerin ayırımında olmazsınız çoğu kez... Yaşam akar gider.

Yaşadığınız yer küçük bir kasabaysa sokakta çok kişi tanışınız, giderek selamlaştığınız, ayaküstü söyleştığınız kişiler olur. Yürüyüşlerde rastlaşıp yürek dolusu gülümsedikleriniz, yokluğunda neden görünmediğini merak ettikleriniz artar.

Aynı duygu, yaşı ilerlemiş tanıdık ve yakınlarınızdan alacağınız kötü haber korkusudur. Çok erken ya da çok geç, çalmaması gereken zamanlarda çalan telefonlar içinizi ürpertir. Yüreğiniz ağzınızda bekler, nefesinizi tutarsınız...

Yirmi yıldır yazları böyle küçük bir yerde, Foça'da yaşıyorum... Bu zaman süresinde yollarda rastlayıp selamlaştığım, ayaküstü konuştuğum, aynı masada oturup denize karşı çay içtiğim, birlikte yemek yediğim, denizde kulaç attığım, önemli sıkıntılarımı paylaştığım değişik yakınlık derecesinde tanıdığım insanların aramızdan silinişine tanık olmak çok üzücü...

Bisikletini duvara dayayıp başında mavi bandanasıyla bahçe kapısında biten yeşil gözleri, bütün yüzüne yayılmış o sıcak gülüşü görmeyeli yıllar oldu. Kokusundan ses tınısına, ara sıra Karadeniz aksanıyla söylenmiş birkaç sözcüğüne kadar aklımdan hiç çıkmayan o dostun anıları yok artık. Ben her gezintiye çıktığımda onun bastığı yerlere kim bilir kaç kez basıyorum. Belki de oralarda gezen aramızda dolaşan ruhuna çarpıyorum bilmeden.

Arkadaşımın ölümünden sonra ikinci kez evlenen eşine içimden duyduğum kırıklık anlamsız aslında ama gene de onun yaşamına bu denli rahat devam etmesi mantıksız da olsa beni gocunduruyor. Annesinin gezdiği yerlerde, eşi ve çocuğuyla gördüğüm kızında annesinin çizgilerini aramam boşuna. Giden; çizgisini, ses tınısını bıraksa da birilerine, sıyrılıp gidiyor aramızdan. Ara sıra anımsayıp yüzümüzden geçen buruk bir gülümseme oluyor yalnızca.

Sergi açılışlarında; bütün ününe, görgüsüne, yeteneğine karşın yakın bir arkadaşımızmış gibi içten, alçak gönüllü yakınlığını gıpta ve saygıyla karşıladığım değerli sanatçılar Avni Arbaş, Ferruh Başağa da tam onlara alışmışken kalabalığın arasından sıyrılıp kaybolanlardan...

Başında kasketi, denize bıraktığı mavi gözleri; piposunu tüttüren bir yaşlı adam... Tablolarını içeren katalogundaki gençlik fotoğrafına bakınca zamanın ne denli acımasız olduğunu bir kez daha anlayıp gülümsemek neye yarar ki? Daha sonra aynı duyguyu -zamana daha çok kızarak- onu tekerlekli sandalyede gördüğümde yaşamıştım. Geçen yıllar içinde önce hafif öne eğilen bedeni, sonra bir bastona dayanarak, sonunda tekerlekli sandalyeye oturarak meydan okuyordu yıllara. Ta ki bir dostun telefonuyla onu bir daha göremeyeceğimi anlayana kadar...

Eşi, kızı ve torunlarıyla görürdüm Ferruh Başağa'yı. Kar beyaz sakalı, ona uyan saçları ve pembe yanaklarıyla, hep bakımlı, beyaz bisiklet yaka fanilasının üzerine giydiği mavi gömleklerle güler yüzle dolaşırdı sokaklarda. Hiç yalnız olmazdı. Pazarda, sahilde, sergilerde sevgili eşi Nermin Hanım; munis, zarif tavrıyla yanında olurdu. Avni Arbaş yalnız bir bekârken Ferruh Başağa saygın bir aile babası, mutlu bir ev erkeği idi. İlerleyen yıllarda her ikisinin de ilk tanıdığım günlerdekine göre giderek ağırlaşan hareketleri, solgunlaşan yüzleri nasıl da benzerdi. Ve Ferruh Bey'in anımsadığım son görünüşü, bir anma toplantısında, salona sokulan tekerlekli sandalyesi, balmumu bir heykeli andıran yüzü... Galiba tekerlekli sandalyeler yaşlıların son durağı...

İki sevgili insanda da gerçek bir sanatçı olmanın olgunluğunu, doluluğunu bakışlarından, duruşlarından anlıyoruz.

Yürüyüşlerim sırasında Avni Arbaş'ın, yalnızlığını yine denizde kaybolan güneşle paylaştığını, görünmez bir pipodan yayılan tütün kokusunda bulur, gülümser geçerim oradan. Kimseler benim neden güldüğümü; kime selam verdiğimi anlamaz.

Ferruh Bey'i eşinin yanında görmesem, sevgiyle eline uzanıp "Nasılsınız?" diyemesem de eşine gönderdiğim sevgi dolu gülüşte onun payını asla unutmuyorum. Sevimli, aksakallı o güzel adamın sevgiyle bakan gözlerine de bakarım eşiyle konuşurken...

BİLİM DÜNYASINDA BU AY TEMMUZ

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar sevgili Umudun Kadınları Dergisi sevenleri. İlginizi çekecek yeni bilimsel araştırma bulguları içeren haberlerimizle beraberiz. Önce başlıklar.

Kahvenin yeni bir etkisi keşfedildi: Hareketsiz yaşamı nasıl etkiliyor

Narsisizm yaş ilerledikçe geriler mi?

Babalık erkeklerin beynini değiştiriyor

Kahvenin Yeni Bir Etkisi Keşfedildi: Hareketsiz Yaşamı Nasıl Etkiliyor

Çinli araştırmacılar kahve tüketiminin oturmaktan kaynaklı ölüm ihtimalini düşürdüğünü tespit etti. Jiangsu eyaletindeki Suzhou'da yer alan Soochow Üniversitesi'nden araştırmacılar, ABD'deki 10 bin 639 kişiye ait verileri inceledi.

Independent Türkçe'nin aktardığına göre, veriler, masa başında her gün harcanan ortalama zamanla tüketilen kahve miktarına dair bilgileri içeriyor.

Hakemli dergi BMC Public Health'de yayımlanan çalışmada, günde 8 saatten fazla oturmanın, günde 4 saat hareketsiz kalmaya kıyasla özellikle kalp hastalığına bağlı ölüm riskini artırdığı belirlendi.

Diğer yandan bu süre içinde daha çok kahve tüketenlerin ölüm riskinin, az kahve içenlere göre 1,58 kat daha düşük olduğu ortaya çıktı.

Araştırmanın yazarı Bingyan Li, bulguların şaşırtıcı olduğunu belirterek şunları söyledi:

"Kahve dünyada ve ABD'de en yaygın tüketilen içeceklerden biri. Birçok çalışma düzenli kahve tüketiminin, güçlü antioksidan özellikleri nedeniyle kronik hastalıklardan kaynaklanan morbidite ve mortaliteyi azaltabileceğini göstermektedir."

Bilim insanları, kahvenin hareketsiz yaşam tarzı nedeniyle oluşan riskleri neden hafiflettiğini tespit edemedi.

Ancak İsveç ve Birleşik Krallık'tan araştırmacıların şubatta yayımladığı çalışmada, kandaki kafeinin tip 2 diyabet veya kardiyovasküler hastalıklara yakalanma riskini azalttığı bulunmuştu.

Geçen yıl Şubat'ta yayımlanan başka bir araştırmadaysa kafeinsiz kahvenin bile metabolizmanın hızlanmasını ve iltihaplanmanın azalmasını sağlayan antioksidanlar açısından zengin olduğuna dikkat çekilmişti.

Narsisizm Yaş İlerledikçe Geriler Mi?

Kişilik özellikleriyle ilgili yeni bir araştırmaya göre, narsist (özsever) insanlar yaşlandıkça daha cömert ve uzlaşmacı olurken, empati duyguları da gelişiyor.

37 binden fazla kişinin katılımıyla gerçekleştirilen araştırma, narsistlerin anlamsız kibir duyguları azalsa da, tamamen bu duygudan kurtulamadıklarını gösteriyor.

Araştırmacılar, çocukken akranlarına göre daha narsist olanların yetişkinlik dönemlerinde de benzer yakınlıkta olduklarını buldu.

Uzmanlar en az üç tip narsistik davranış olduğunu söylüyorlar. Hepimiz zaman zaman bazı narsistik özellikler gösterebiliriz.

Doktorlar tarafından bu terim, spesifik ve teşhis edilebilir bir kişilik bozukluğu tipini tanımlamak için kullanılıyor.

Tanımlar farklılık gösterse de, tümünde ortak tema, diğer insanlardan daha iyi veya daha değerli olduklarına dair sarsılmaz bir inanç beslemeleri. Bu, etrafındakiler tarafından kibir ve bencillik olarak tanımlanabiliyor.

Psychological Bulletin adlı tıp dergisinde yayınlanan yeni araştırma, yaşları 8 ila 77 arasında değişen 37 bin 247 katılımcıyla, geçmişte yapılan 51 çalışmadan elde edilen verileri derliyor.

Araştırmacılar davranış özelliklerine göre üç tip narsisti incelediler:

Fail narsistler- Kendilerini başkalarından büyük veya üstün hisseden ve hayranlık isteyen kişiler.

Düşman narsistler- Başkalarını rakip olarak gören, istismarcı ve empatiden yoksun olanlar

Nevrotik narsistler- Utanmaya eğilimli, güvensiz ve eleştiriye karşı aşırı duyarlı olanlar.

Bilim insanları araştırma için bu kişilik ölçümlerinin zaman içinde nasıl değiştiğini anketlerle incelediler ve genel olarak narsisizm puanlarının yaşla birlikte düştüğünü buldular.

Ancak değişiklikler hafif ve kademeli olarak gelişti.

Araştırmanın başındaki Dr. Ulrich Orth, BBC'ye verdiği demeçte, "Açıkçası, bazı kişiler daha çok değişebilir, ancak genel olarak çok narsist biri olarak tanıdığınız bir kişiyle birkaç yıl sonra tekrar karşılaştığınızda tamamen değişmiş olması beklenmez" dedi.

İsviçre'deki Bern Üniversitesi'nden Dr. Orth bazı narsistik özelliklerin en azından kısa vadede faydalı olabileceğini söylüyor.

Örneğin popülerliğinizi, flörtlerdeki başarınızı ve iyi bir işe girme şansınızı artırabilir. Ancak daha uzun vadede, neden olduğu çatışmalar nedeniyle sonuçlar çoğunlukla olumsuz olur.

Dr. Orth, "Bu sonuçlar yalnızca kişinin kendisini değil, aynı zamanda partnerler, çocuklar, arkadaşlar, iş arkadaşları ve çalışanlar gibi etkileşimde bulunduğu bireylerin refahını da etkiliyor" diye ekledi. Bir narsisti terk etmek üzerine bir kitap yazan psikolog Dr. Sarah Davies, BBC'ye, insanların zaman zaman kibirli veya bencil olabilmelerine rağmen, bunun gerçek klinik narsisizmle karıştırılmaması gerektiğini söyledi:

"Narsistler başkalarına imrenmeye ve onları kıskanmaya eğilimlidirler; son derece istismarcı ve manipülatiftirler.

"Narsist olmayan diğer insanlardan farklı olarak pişmanlık duymazlar, kendilerini kötü hissetmezler veya sorumluluk duyguları yoktur."

Davies, sosyal medyanın etkisiyle narsisizme ilgide bir patlama yaşandığını söylüyor.

"Bu bir dereceye kadar faydalı; daha fazla insanı bu konu hakkında bilgilendirmeye ve farkındalık yaratmaya yardımcı oluyor. Ancak birçok ruh sağlığı terimi gibi, klinik anlamını da biraz yitiriyor."

Dr. Davies, bu terimi kullanırken daha dikkatli olmamız gerektiğini söylüyor.

"Davranışları adlandırmada spesifik olmayı ve ayırmayı çok daha faydalı buluyorum. Örneğin, yakın zamanda bir arkadaşım, ayrıldıktan sonra kendisini tamamen görmezden gelen eski sevgilisine narsist dedi.

"*Ghosting* (birini herhangi bir açıklama yapmadan aniden hayatınızdan çıkarmak) elbette korkunç, ancak bunun sebebi ilişki bittikten sonra konuşmayı kaldıramamak da olabilir. Bu karşısındakinin öfkeli bir narsist olduğu anlamına gelmez.

"Bir süre birlikteydiler ve partnerinin 'narsist olduğuna' dair başka bir belirti yoktu." Dr. Davies'e göre, bir narsistle ilişki içinde olabileceğinize dair bazı işaretler var:

Sürekli dram- Narsist kendisine ihtiyaç duyulmasına ihtiyaç duyar; kaos ve çatışma arar

Samimiyetle özür dilemez- Hiçbir zaman kendi davranışlarının tam sorumluluğunu üstlenmez

Karşısındakini suçlama- Kendi bencil çıkarları için başkalarını manipüle eder ve sömürürler.

Londra'daki Deancross Kişilik Bozukluğu Servisi'nde danışman psikiyatrist Dr. Tennyson Lee, araştırmanın iyi yürütüldüğünü ve bulgularının faydalı olduğunu söyledi.

BBC'ye konuşan Dr. Lee, "İyi haber, narsisizmin genellikle yaşla birlikte azalması. Kötü haberse bu azalmanın çok belirgin olmaması" dedi ve ekledi:

"Narsisizmin belirli bir yaşta birdenbire iyileşmesini beklemeyin; öyle olmuyor. Bu inanış, uzun süredir acı çeken ve eşinin 'yakında iyileşmesini' bekleyenler için sorun yaratabilir" dedi."

Babalık Erkeklerin Beynini Değiştiriyor

Bilim dergisi Cerebral Cortex'te yayımlanan yeni çalışma ebeveynliğin, erkeklerin beyinde bebekleriyle bağ kurmalarını ve bebeklerin ihtiyaçlarına hassasiyetlerini destekleyen değişimlere yol açtığını gösteriyor. Bunun da türümüzün hayatta kalması için önemli bir adaptasyon olduğuna inanılıyor. Independent Türkçe'nin aktardığı habere göre Southern California Üniversitesinde beyin yapısındaki değişimleri araştıran psikoloji profesörü baş araştırmacı Darby Saxbe ve İspanya'daki meslektaşları, çocuğu olacak 40 babada, ilk bebeklerinin doğumundan önce ve sonra beyin görüntüleme çalışmaları yürüttü. Bulgularında, erkekler babalıktan önce ve sonra gri maddelerinde küçülme yaşadığında, bu değişimin kadınlardakinden daha hafif olduğunu gözlemlediler.

Yaşanan değişimler çoğunlukla serebral kortekste, hafıza, düşünme, mantık, öğrenme, sorun çözme ve duygusal işleme gibi beynin yürütücü işlemlerinden sorumlu kısımda görüldü. Gri maddenin küçülmesinin, erkek beyninin bilgi işleme becerilerini geliştirmek için vücudun bir yöntemi olduğu anlaşıldı. İkinci araştırmalarında Saxbe ve ekibi, 38 yeni babayı gözlemleyerek ebeveynliğe dair daha yüksek seviyede motivasyon ve katılım bildirenlerin serebral korteksteki gri madde hacminde daha fazla küçülme gerçekleştiğini keşfetti.

Serebral korteksteki gri maddede küçülme, babaların bebeklerinin doğumundan önce ve sonra geçirdiği tek değişim değil, erkeklerin hormonal değişiklikler de yaşadığına işaret eden çeşitli çalışmalar var.

Araştırmacılar babaların, yenidoğanlarını ilk kez kucaklarına aldıklarında önemli miktarda oksitosin artışı yaşadığını tespit etmiş, çalışmalar testosteron seviyelerinin erkeklerin ebeveyn olma ihtimallerini belirtebildiğini de görmüştü.

İkinci konuyla ilgili sonuçlar 600 erkeği inceleyen bir çalışmayla elde edilmişti, araştırmacılar 4 yıl sonra katılımcılarla yeniden görüştüklerinde, 20'li yaşların başında testosteron seviyesi yüksek erkeklerin eş sahibi babalara dönüşme olasılığının, testosteron seviyesi düşük erkeklerden daha fazla olduğunu keşfetmişti.

Erkeklerde testosteron seviyesi, eşleşme ve üreme güdülerini desteklediği için önemli. Değerlerde azalma bazılarında endişe verse de Notre Dame Üniversitesi profesörü Lee Gettler araştırmalarında azalmanın esasen önceliklerin sıfırlanması şeklinde gerçekleştiğini tespit etmişti. Bulgularında, azalmanın 30'larındaki daha yaşlı babalarda, 20'lerindeki kadar dramatik olmadığına ulaşmışlardı.

Gelecek sayımızda yeni bilimsel araştırma ve gelişmelerle görüşmek dileğiyle umutla kalın.

17 Temmuz 2024

AH O MAĞARA GÜNLERİMİZ

YAZAN: Fatma Işık KAYA (Fadime)

fadime.62@gmail.com

2000'li yılların başına kadar Türkiye'de hiçbir şey yoktu diyenlere kızıyorlar kimileri. Yalan mı? Var mıydı yani?

Sizleri bilmem ama biz mağarada yaşıyorduk. Ah o mağara günlerimiz, sevgili mağaradaşlarımız. Unutulmaz anılarım var o zamanlarla ilgili.

Babam ve kardeşim sabah erkenden avlanmaya ve meyve toplamaya giderlerdi. Biz de rahmetli annemle günlük mağara işlerini görürdük diyeceğim de yapacak işimiz olmazdı ki. Sabun, deterjan, çeşmeden akan su yok. Silecek cam yok. Temizlenmesi gereken banyo yok. Ovulacak lâvabo yok. Mağaramızın önünde oturur, mağaradaşlarımızla koyu sohbetlere daldardık. Babam ve kardeşim çok iyi birer avcıydılar. Uçanla kaçan ellerinden kurtulmazdı. Mağaramızın duvarları ve yerleri aslan postuyla kaplıydı bu sâyede. Yumuşacıktı nereye bassak, nereye yaslansak. Ohh gel keyfim gel. "Ne aslanı be? Türkiye'de aslan ne arar?" demeyin sakın. Vardı o zamanlar işte. Yalan mı söylüyorum yani Allah Allaahhh. Kızdırmayın şimdi kafamı! 2000'li yıllar gelip çatınca rahatları bozuldu tabii hayvancağızların. Afrika'ya doğru kabileler halinde göçüp gittiler.

Yalnızca aslan mı? Zürafa, zebra bile vardı. Dinozorları, mamutları gördük biz.

Tabii hâl böyle olunca avlanmak büyük risk. Her taraf tehlikeli hayvanlarla dolu. Bizimkiler günlük nevaleyi kovalamaktan sağ salim dönünceye kadar korkudan üç buçuk atardık.

Yiyeceklerimiz gelince mağaramızın önünde ateş yakan annem etleri bir güzel pişirirdi. Ne eti bulursak yedik doğal olarak.

O ortamda nereden bileceğiz din, iman, helâl, haram kavramını. Hayvanların etlerini yer, postlarını kışın soğuğundan korunmak için giysi yerine kullanırdık. Yaz sıcaklarında ise incir yapraklarıyla idare ederdik.

Ailecek güneş batmadan karnımızı doyurur, mağaramıza çekilirdik. Mağaradaşlarımız da öyle. Gece gelebilecek tehlikelerden korunmak için mağara girişleri kocaman kayalarla kapatılırdı. Gecenin bir yarısı çişimiz gelmesin diye dua ederdik. Erkeklerin işi kolaydı. Koca kayayı girişten çekip, hemen işlerini bitirirlerdi. Biz kadınların her zaman, her devirde, her konuda olduğu gibi işimiz zordu. Çok sıkışan tehlikeyi göze alıp dışarı çıkar, hacetini görürdü. Değil elektrik, el feneri gaz lâmbasının icat edilmesine bile daha çok vardı.

Su ihtiyacımızı yakınımızda bulunan, şırıl şırıl, pırlıl pırlıl dereden giderirdik. Öyle bardak, kap kacak nerdee? Avuçlarımızı daldırıp daldırıp suyumuzu içer, yaz sıcaklarında ayaklarımızı sokup serinlerdik. Müzik kavramımız olmadığından "Dere geliyor dere" türküsü henüz yakılmamıştı halk usta tarafından.

Ama mutluyduk bee. Bitip tükenmeyen ev işleri yok. Para kazanma, okul, sınav, kira kaygısı. İnsanlar arası giysi, eşya rekabeti, daha güzel, daha yakışıklı olayım derdi yok. Günlük yiyecek ihtiyacından başka sorun yok.

2000'li yıllar nasıl geldi, nasıl kendimizi teknolojinin ve sonsuz konforun içinde bulduk biz de anlayamadık. O çok katlı, biçimsiz apartmanlar, çok şeritli yollar, havaalanları, alışveriş merkezleri ne zaman yapıldı, nasıl yapıldı, okullar ne zaman, nasıl açıldı ve okuma yazmayı, tüm bildiklerimizi nasıl öğrendik bir türlü akıl erdiremedik. Sevgili mağaramızın, mutlu yuvamızın nasıl apartmana dönüştüğünü, şimdi yaşadığımız eve nasıl taşındığımızı hatırlamaya çalışıyorum ama ıh. Hatırlayamıyorum arkadaş.

Kısacası mağara hayatımızdan hooopppppp medeniyetin tam ortasına balıklama dalıverdik. Yalanım varsa iki gözüm kör olsun demeyeceğim artık. Bu sözü fazla söyler oldum. Allah korusun gerçekten kör oluveririm de görürüm o zaman günümü. Bunca sorunun arasında bir de körlüğü çekemem doğrusu.

Aslını inkâr eden haramzadedir. Ben bir mağara çocuğuyum. 2000'li yıllara kadar da medeniyet yüzü görmedim. İster inanın ister inanmayın.

6 Temmuz 2024 Cumartesi.

ROL MODELLERİMİZ

PARMAK KADAYIFI YAPAN BİR KADINLA DAYANIŞMAYA NE DERSİNİZ
SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Sultan DEMİRCİ

Şule: ‘Rol Modellerimiz’ köşemizden herkese sevgiler ve saygılar sunuyoruz. Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, bugün Sultan Demirci adlı bir arkadaşımızı konuk ettik. Ben de kendisini çok ayrıntılı tanımıyorum sizler gibi. Birazdan kendisini tanıttacak, ondan sonra da yavaş yavaş sohbetimize başlayacağız. Evet, Sultan söz sende.

Sultan: Sultan Demirci. Yaşım 47. Sosyal hizmetlerden emekliyim. Ön lisans mezunuyum.

Şule: Hangi bölüm?

Sultan: Sosyal bilimler. Yaklaşık 18 yıllık kamu hizmetinden sonra emekli oldum.

Şule: Ne kadar zaman önce?

Sultan: 2016 yılında emekli oldum. 2 çocuk annesiyim, ikizlerim var, 17 yaşındalar. Biri kız, biri erkek. Bu şekilde çocuklarımla beraber yaşıyorum. Şu anda ev hanımlığı yapıyorum diyebilirim. Başka bir uğraşım yok.

Şule: Biraz da görme engelinden konuşalım. Görme engelli oluş hikâyeni anlatır mısın?

Sultan: Doğuştan görme engelliyim. Halk arasında tavukkarası denilen rahatsızlık var. Çocukluğumda çok iyi görürken, bunun yaş ilerledikçe kapanmaya doğru gideceği bana söylenmişti zaten ki nihayetinde de öyle oldu. Bundan 7 8 yıl önce sol gözüm tamamen kapandı. Sağ gözümde de ışık karartı şeklinde kaldı. O da zamanla gidecekti ama ben bu günlerin geleceğini bilerek sene 97 de rehabilitasyon eğitimine gittim ve bir görme engellinin hayatını rahat idame ettirebilmesi için gerekli olan bütün eğitimleri aldım. Şu anda da onun meyvelerini yiyorum diyebilirim.

Şule: Ne kadar güzel. Baston kullandığını da görüyoruz zaten.

Sultan: Evet, baston eğitimini ta o zamanlar almıştım 97 senesinde. 97 ile 99 arasında ben yeni eğitimler açıldıkça orada kaldım. Normalde 6 aylık bir eğitimdi ama yeni eğitimler açıldıkça ben uzattım. O dönemde biliyorsunuz KPSS yoktu. Kurumlar kendi bünyesinde sınavlar açıyordu. İş sınavlarına giriyordum zaten bir yandan da. En sonunda Sosyal hizmetlerin sınavını kazandım ve sene 99'un başında hemen Ocak ayında atandım.

Şule: Ön lisans hikâyen?

Sultan: Ön lisans hikâyem şöyle: Zaten ben hiç körler okulunda okumadım. Çocukluğumda iyi görüyordum. Okul hayatım, liseyi bitirene kadar normal okullarda geçti. Daha sonra üniversite sınavına 2 yıl üst üste girdim ama çok düşük farklarla kaybettim. Böyle olunca biraz küstüm hayata. O dönemde Altı Nokta Körler Derneği ile tanıştım 96 yılında. 95'te mezun olmuşum. 96 yılında da Altı Nokta Körler Derneğinin Osmaniye şubesiyle tanıştım. Onlar bir rehabilitasyon eğitiminin olduğundan bahsettiler Ankara'da. O zamanlar Sarayköy'deydi. Şu anda oralarda eser kalmadı rehabilitasyon eğitimi olarak. Onların girişimiyle saraydaki kuruma geldim. Üniversite okumak zaten içimde ukde kalmıştı. İşe girdikten sonra dışarıdan açık öğretim olarak bitirdim. Hatta Üçüncü sınıftan bıraktım. Sosyolojiyle tamamlayacaktım, emekli olunca bıraktım.

Şule: Hayatla bazen küs oluyoruz, bazen barışıyoruz senin de öyle bir hikâyen olmuş. Her ne kadar her şey hazırlıklı ol dense de bu süreç başka bir yere evrilebiliyor zaman zaman.

Söyleşinin başında sen herhangi bir uğraşım yok desen de aslında benim Sultan Demirci ile tanışma hikâyem, daha doğrusu söyleşi yapma hikâyem şöyle oldu: Bir etkinlikte arkadaşlarla konuşurken "Sultan çok becerikli bir kız, bir şeyler yapıyor" dediler bana. Benim de çok ilgimi çekti. Dergimizin de zaten bu anlamda çok ilgisini çeken konular oluyor bu durumlar. Çünkü kadınların kendi hayatlarını daha farklı bir şekilde idame ettirmeleri için böyle farklı deneyimlerin

olmasını biz çok önemsiyoruz. Önce biraz becerilerinden söz edelim, sen her ne kadar benim bir uğraşım yok desen de bazı becerilerin olduğunu biliyorum ben.

Sultan: Şimdi şöyle söyleyeyim: Benim annem 3 yıl önce koronadan vefat etti. Biz 6 kardeşten dördümüz görme engelliyiz. Bu görme engellilerin 3 tanesi kız. Bu kızlara olsun erkek kardeşime olsun hiçbir zaman engelli gözüyle bakmadı. En büyük avantajım buydu benim. Yani “Sen şunu yapamazsın, sen otur, sen şuraya gidemezsin” denmedi bana hiçbir zaman. “Sen yaparsın, sen başarırısın” bunu annem bana çok güzel aşıladı.

Şule: Ne kadar güzel. Engelliliğin hiçbir zaman sorun olmamış.

Sultan: Ben hiç hissetmedim. Doğuştan olduğu için bununla yaşamaya alışıyorsunuz. Her ne kadar çocukluğumda görüyor olsam da bir görme engelim vardı. Akşam olunca pilim biterdi resmen.

Şule: Annen acaba az gören olmanızdan kaynaklı mı böyle bir rahatlık sergiliyordu, hiç görmeyince daha farklı tutumlar oluşuyor ya.

Sultan: Bilemiyorum, çünkü bizim görme engelimiz kardeşlerimle hep aynıydı. Az görüyorduk.

Şule: Ama akşam pil bitince o zaman?

Sultan: Pil bitiyordu ve tabii ki bir yere giderken yardım almadan gidemiyorduk.

Şule: Zaten engelinin farkında olmaları güzel bir durum. Senin ihtiyaç duyduğun anda destek olmaları, ama yapabileceğin şeylerde de sen yaparsın demeleri gerçekten çok anlamlı.

Sultan: Evet daha biz yeni-yeni yetişirken 11 12 yaşlarından itibaren ev işlerinde olsun, temizliktir, yemek yapmadır, “Gel Yanıma. Sana tarif edeyim, al şunu sen yap” gibi sürekli işin içerisine soktu annem bizi. Hiç esirgemedi. Öyle de olunca ben baştan daha ergenlikle beraber bazı el becerilerini kazanmış oldum annem sayesinde.

Şule: Nasıl, ne gibi mesela?

Sultan: Yemek yapmayı hem severim hem beceri konusunda iddialıyım. Ufak tefek püf noktalarını da rehabilitasyon eğitiminde aldım. Orada ‘Kişisel İdare’ diye dersimiz vardı. Yemek yapma ve yemek yaparken dikkat etmemiz gereken püf noktalarını da orada öğrenmiş oldum. Çünkü ben görüyordum o zamanlarda. Biraz görüşüm olduğu için gözüme maske geçirilip yapıldı her şey. Varsayalım, hiç görmüyorsun gibi. Öyle olunca orada da bilgilerime püf nokta katmış oldum. Birleştiği zamanda güzel şeyler ortaya çıktı. Mesela annem çevreden çok eli lezzetli bir bayan olarak tanınırdı ki benim de şu anda el lezzetimi anneme benzetirler.

Şule: Elini sana vermiş o zaman.

Sultan: Aynen öyle olmuş, şu anda her şey diyebilirim. Elimden bütün yemekler, tatlılar geliyor.

Şule: Yemek yapma dışında başka becerilerin neler?

Sultan: Devam ettirmedim rehabilitasyon sonrasında, ama o zamanlar biz mesela makrome eğitimi gördük. Çiçek yapım ve paketlenme eğitimi aldık. Bunun gibi becerilerim de vardı. Ben bunu daha sonradan devam ettirmedim. Onların şu anda da başına geçsem aslında yaparım.

Şule: Yemek becerini bir de dışarıya açılmaya dönüştürmüşsün. O süreci bizimle paylaşır mısın? Aslında bugün bizim konuşma nedenimiz de bu. Beceriye bir yerde para kazanmaya dönüştürüp emeğinin karşılığını alabilmek.

Sultan: Şöyle söyleyeyim: Ben kısa bir dönem önce eşimden ayrıldım. Öyle de olunca yaşam standardım düşmüş oldu. Bir de emekliyim, paraya ihtiyacım var. Sonra kendimi bir sınadım. Ben ne yapabilirim de kendime ek bir gelir elde edebilirim diye düşündüm. Çünkü elimizde bastonu gören dışarıda bize bir iş vermiyor. “Sen yapamazsın, sen edemezsin” gibi önyargıyla baktıkları, bizim neleri başarabildiğimizi bilmedikleri için haliyle bize iş vermiyorlar. Yoksa ben dışarıya gidip çalışmayı isterim ama oturduğum yerde kendi çapımda neler yapabilirim diye düşündüm. Sonra tatlıyla başlayayım dedim. Böyle parmak şeklinde kadayıfın içine ceviz koyarak sarıyorum, pişirip güzelce kızartıp şerbetliyorum. Bunu tanıtım amaçlı önce dernek başkanımız Yusuf abiyle paylaştım. Sonra Yusuf abi, “Getir, burada hem tanıtmış olalım hem ikram edelim” dedi. O şekilde Derneğe getirdim ve tadan herkes çok beğendi. Bu zamanla arkadaşlara yayıldı ve birkaç sipariş aldım. Çok uzun zaman olmadı zaten Ramazan ayının da ortaları gibiydi. Ramazan ayının başlarında aslında aklıma gelseydi belki birçok sipariş alırdım. Genelde biliyorsunuz iftarda insanlar tatlı siparişleri veriyorlar ve o dönemde daha çok satış olabiliyor. Sonra bayramda birkaç siparişim oldu ve tadan herkesten bana hiç olumsuz dönüş olmadı.

Şule: Daha çok görme engelli arkadaşlar mı sipariş verdi yoksa başka çevreye de açıldın mı?

Sultan: Genelde görme engelli arkadaşlar verdiler. Ben sosyal medyada paylaşmadım bunu. Instagramda, WhatsAppta paylaşmadım, duyurmadım daha.

Şule: Daha çok yeniymişsin. Biz dergi olarak seni hemen fark etmişiz, güzel oldu.

Sultan: Sipariş olursa ben bunun devamını getirebilirim. Mesela sadece kadayıfla kalmıyorum. Mesela kalbura bastı, şekerpare gibi şerbetli tatlılarda iyiyim. Sütlu tatlılarda biraz süslemek, görsellik gerekiyor ya, orada pekiyi değilim. Ama şerbetli tatlılarda, özellikle bu üçünde iyiyim. İsteyen olursa da devamını getirebilirim.

Şule: Diğerlerini de yaparsın aslında. Süslemeyi de yaparsın. Belki biraz başlarda 1 2 görene göstermek şartıyla olabilir.

Sultan: Evet tabii ki.

Şule: Tatlının dışında başka siparişler oluyor mu? Ya da yapmayı düşünüyor musun?

Sultan: Hiç öyle bir şey denemedim. Ben Osmaniyeliyim ve bizim oralarda içli köfte ünlüdür. İçli köfteyi de güzel yaparım. Fakat maalesef piyasanın çok pahalı olması nedeniyle bundan ben yeteri kadar sipariş alabileceğimi düşünmüyorum. Çünkü maliyeti çok yüksek oluyor. Yüksek olduğu için empati kuruyorum. Tanesini şu kadara versem ben olsam alır mıyım diyorum? Almam diye düşünüyorum.

Şule: Ama insanlar dışarıda o pahalı fiyatlara yiyorlar. Onu belki ikram etmekte, bir kere denemekte yarar olabilir. Peki, bu siparişleri biraz arttırmak için ne yapmayı düşünüyorsun? Herhalde 5 10 sipariş almışsındır şimdiye kadar.

Sultan: Evet 10'u geçti, 7-8 tepsi Ramazan ayında sattım. 3-4 tepsi de Kurban Bayramında. Kurban Bayramında genelde insanlar şehir dışındalardı. Çok siparişim olmadı ama şu ana kadar nereden baksanız bir 10-12 belki 15 tepsi satmışımdır.

Şule: Peki ne yapabilirsin? Biraz artırmayı düşünüyor musun?

Sultan: Şöyle söyleyeyim: Benim boş vaktim çok. Sonuçta başka bir uğraşım yok. Sipariş oldukça ben bunu yaparım. Yetiştiririm yani mesela günde 2-3 tepsi siparişim olsa ben bunu yetiştiririm.

Şule: Sosyal medyaya açılmayı düşündün mü? Duyuru yapmak anlamında.

Sultan: Sosyal medyayla aram pekiyi değil. Instagram kullanmıyorum mesela. Genelde de böyle şeyler Instagramdan görülüyor ve paylaşıyor zannedersem.

Şule: Senin ikiz çocukların var. Onlar sana bu konuda destek olabilirler. Fotoğraf çekip atıyorlar, küçük videolar atıyorlar, bir yerlerden başlanabilir aslında onlar da bir miktar para kazanabilirler. Bizim arı kovani köşemizde bir arkadaş vardı. Böyle yemek tarifleri yapıyor. Youtube kanalı var, onun çocukları hep destek oluyordu. Hatta küçük miktarlarda onlara ücret de veriyormuş, biraz motive olsunlar diye. Sen de öyle bir şey düşünebilirsin. Yani bir kez deneyebilirsin. Ayrıca WhatsApp gruplarında da öyle bir duyuru yapsak mesela.

Sultan: Olabilir.

Şule: Seni biraz güçlendirmek için destek olmak için bu tür çalışmalar yapılabilir.

Sultan: Valla çok sevinirim. Çünkü ben hiçbir şekilde sosyal medyaya açılmadım ve benim oğlum bu duruma sıcak bakmadı. Sanki ben elimi açıp dileniyormuşum gibi bir muamele yaptı bana. Ben de “Oğlum alnımın teriyle kazandığım bir şey bu. Kimseden karşılıksız para da dilenmiyorum ben. O yüzden yanlış düşünüyorsun” dedim. İlk başta böyle biraz ön yargıyla yaklaştı duruma.

Şule: Şimdi ne düşünüyor?

Sultan: Şu anda bir şey söylemiyor.

Şule: İl dışından insanlar istese o zaman nasıl yapılabilir, yani ne kadar dayanıklılığı var bunların?

Sultan: O zaman benim yaptığım özellikle kadayıf taze tüketilmesi gereken türden. 2-3 gün içerisinde tüketilmesi gerekir. Yoksa o çitirliği gidiyor, yumuşuyor ve ilk lezzeti kalmıyor.

Şule: Hamurunu kendin mi yapıyorsun yoksa kadayıf mı alıyorsun?

Sultan: Kadayıfı normal alıyorum tel kadayıf. İçine ceviz koyup sarıyorum. Daha sonra da üzerine tereyağı gezdirip fırına veriyorum. Kızarttıktan sonra da şerbet döküyorum. Şehir dışına da şöyle olur. Şerbetini dökmeden kullan at kaplara yerleştirerek gönderilebilir. Şerbetini kişi kendisi döker. O şekilde olabilir. Mesela arkadaşlardan bir tanesi bu bayram öyle yaptı. Antalya'ya gidiyorlardı. Ben sadece hazırladım. Kızarttım ve o şekilde verdim.

Şule: Sakıncası yoksa izleyicilerimiz de merak ederler. Son zamanlarda başlamışsın zaten. Mesela bunların fiyatları hakkında da bize bilgi paylaşabilir misin? İnsanların bilgisi olur, belki talep ederler.

Sultan: İlk başladığımda, ankastre fırın tepsi boyutunu düşünün, o standarttır zaten. Öyle bir tepsiyle yapıyorum ve bunu müşteri toplamak adına 500 TL. ile başlamıştım ama malum hiçbir şeyin fiyatı yerinde kalmadı. Çok kısa bir sürede hem şekere hem cevizde çok aylık zamlar geldi. O nedenle şu anda ben bu bahsettiğim tepsiyi 800-850'den aşağıya veremem çünkü karşılamıyor masrafını öbür türlü.

Şule: Bir tepsi yaklaşık kaç kilo gelir acaba?

Sultan: Şerbetlenmiş hali 2 kilo geliyor. Biz onu tarttık. Ölçtük adet olarak da ortalama 82 ile kadayıfın kalınlığı ve inceliğine göre değişiyor. 82 ile 98 arası değişiyor adet sayısı.

Şule: Kadayıf için bu fiyat, diğer tatlılar için?

Sultan: Diğer tatlıların inanın maliyetini çıkarmadım. Onlar da ortalama o kadar olur. Özellikle kalburabastının zeytinyağı vazgeçilmez malzemesidir. Ceviz de öyle. O yüzden maliyetleri maalesef yüksek bu ürünlerin. Ortalama yine aynı. Mesela şekerpareye de fındık kullandığımız için o da pahalı bir ürün.

Şule: Aslında kullanacağın malzemeler belki topluca alınabilir. Toplu siparişler olunca o zaman çok daha kârlı oluyor. Yoksa sürekli zam geliyor. Önceden malzemeleri almak çok daha mantıklı olur. Geleceğe yönelik bu konuda farklı bir hayalim var mı? Şunları da yapacağım diye düşündüğün.

Sultan: Evet. Yani ben kendimi sınağığım zaman benim elimden gelebilecek şeyler bunlar. Tatlı ve yemek türleri. Ancak bu konuda kendimi geliştirebilirim ve tanıtabilirim diye düşünüyorum. Öbür türlü bakıyorum mesela evimde temizliğim 4 dörtlüktür. Ben yapıyorum ama insanlar bir görme engelliye evine temizliğe almaz.

Şule: Hiç görme engelli olmayan bir kişiden sipariş aldın mı?

Sultan: Verdiğim kişilerin eşleri gören kişilerdi ve çok memnun kaldılar. Bu benim zaten yıllardır yaptığım, misafirlerime de geldikçe ikram ettiğim bir tatlıdır. Kadayıf dolmasından esinlendim. Kadayıf dolması iri ve uzun oluyor da ben parmak şeklinde ve daha kısa sarıyorum. Lokmalık oluyor yani.

Şule: Çok daha kolaydır yemesi tabii.

Sultan: Evet, bir de kadayıf dolması gibi ağır olmuyor. Tabi o yumurtaya bulanıp kızartıldığı için bunun kızartma olayı yok. Buna tereyağını döküp fırına verdiğinizde çok hoş bir lezzeti oluyor.

Şule: Belirli bir konuda uzmanlaşmak çok daha mantıklı aslında. Onu da yap, onu da yap, hakikaten çok yorucu olabilir. Çok dağılabilirsin, ama bu konularda mesela siparişi arttırmak için acaba ileride farklı bir hayalin var mı? Şunu da yapsam çok iyi olur dediğin.

Sultan: İnanın hayalim aslında bu işi geliştirip bir yer açıp kendimi orada göstermek.

Şule: Ne kadar güzel bir şey olur.

Sultan: Gerçekten öyle. Yer açmak hayalim. Tabii ki bu işi geliştirerek

Şule: Dışarıda hiç baktın mı? Son zamanlarda kadayıf ne kadar? Mesela karşılaştırma yapsa insanlar, 800 TL olduğunu düşünsek, bir kilosunu 400 liraya almış oluyoruz.

Sultan: Ortalama evet, dışarıda da aynı.

Şule: Üstelik oradaki malzemelerin nasıl olduğunu bilmiyoruz. Şurup mu döküyorlar?

Sultan: Evet. Onlar tabii ki katkı maddeleri, taze tutması için değişik şuruplar da kullanıyorlardır ama ben doğal şekerle yapılan, içine limon damlatılan şerbet hazırlıyorum.

Şule: Dergimize söylemek istediğin, insanların duymasını istediğin bir mesajın varsa onu da alalım.

Sultan: Şöyle söyleyeyim: En ufak bir şekilde bir şeyler becerebilen engelli arkadaşlar hiçbir zaman kendilerini göstermekten sakınmasınlar. Kendilerini hep ön plana çıkarsınlar. İnsanlar çekingen kalıyorlar, “Acaba gösteriş mi yapıyorum?” diye düşünenler de oluyor aslında. Ama bu durum bu şekilde algılanmaz bence. Ben mesela tatlımı sunarak gösteriş yaptığımı düşünmüyorum. Ki çevre tarafından böyle algılanması da yanlış olur. Zaten deneme-yanılma sistemidir bu. “Acaba becerebilir miyim? Acaba şunu yapsam beğenilir mi?” gibi çekingenlikleri bir kenara bırakıp deneme-yanılmayla en güzel yerlere ulaşacaklarını düşünüyorum.

Şule: Biz çok teşekkür ediyoruz, ilk zamanlardaki deneyimlerini bizimle paylaştığın için. Ben zannediyordum ki uzun süreden beri bu işi yapıyorsun. Yeni olması bizim için çok daha umut verici. En azından dergimiz aracılığıyla seni birçok insanla tanıştırmış oluruz. Umarım daha çok siparişlerin artar.

Sultan: İnşallah. Çok teşekkür ederim.

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, Sultan'ın adını ben duyuyordum ama ilk kez onunla bir araya geldik ve siz nasıl algıladınız bilmiyorum ama konuşmaları beni çok etkiledi. Çok sade. O kadar düzgün bir biçimde kendini ifade ediyor ki ben dinlemekten çok keyif aldım. Kesinlikle tatlısının da bu kadar keyifli yenileceğini düşünüyorum.

Başka bir 'Rol Modellerimiz' köşemizde umarım başka konuklarla sizlerle yeniden birlikte oluruz.

04 Temmuz 2024

BU GÜN NE YİYELİM FIRINDA PATLICAN KEBABI

YAZAN: Rahime SÖYLEMEZ ÇETİN

rahimecetin35@hotmail.com

Merhaba sevgili okurlar. Bu yazımda da sizlere çok nefis bir ana yemek tarifi ile geldim. Fırında patlıcan kebabı: 1 kg patlıcanın sapını kesip ve alacalı bir şekilde kabuğunu soyduktan sonra 1,5 parmak genişliğinde doğrayalım; Kestiğimiz patlıcanları derince bir kaba alalım, Üzerini geçinceye kadar su ekleyelim; bir tatlı kaşığı tuz koyarak 15-20 dakika patlıcanların acısının çıkması için bekletelim. Köftesi için uygun bir kaba 600 gr. tam yağlı kıymayı alalım, Üzerine rendelemiş olduğumuz bir adet soğan, üç diş sarımsak, bir çay bardağından bir parmak eksik galeta unu ya da ekmek kırığı, İki çay kaşığı tuz, bir çay kaşığı karabiber, bir çay kaşığı kimyon, bir çay kaşığı pul biber ekleyelim. Bu baharatları isteğe göre azaltıp çoğaltabiliriz. Köftemizi güzelce yoğuralım. Eğer köftemiz az yağlıysa çeyrek çay bardağı zeytin yağ ekleyelim ve köftemizden ceviz büyüklüğünde parçalar kopartalım, sonra da elimizin içinde yuvarlak şekil verip üzerine biraz bastıralım. Hazırlamış olduğumuz köfteleri düz bir taban üzerine sıralayalım. Fırın tepsisinin tabanını yağladıktan sonra patlıcanların suyunu süzdürüp bir patlıcan bir köfte olacak şekilde tepsiye dizelim. Üzerine dilimlemiş olduğumuz iki adet domates, üç adet biberi dizelim. Altı diş sarımsağı bunların aralarına koyalım, Bir tane yağlı kâğıdı çeşmede ıslatalım ve elimizin içinde suyunu sıkalım; daha sonra da kâğıdı açarak yemeğin üzerine kapatalım. Yemeği 200° de önceden ısıtılmış fırında 25 30 dakika kızartalım. Sosu için küçük bir tencereye sırasıyla iki yemek kaşığı sıvı yağ, bir yemek kaşığı tereyağı, bir yemek kaşığı domates salçası, bir yemek kaşığı biber salçasını ekleyip 2 dakika kavuralım, Bir çay kaşığı tuz, yarım çay kaşığı karabiber, 1,5 su bardağı su ekleyelim ve bir 2 dakika kaynatalım. Hazırlamış olduğumuz sosu yemeğin üzerinde gezdirerek

her tarafına gelecek şekilde dökelim. Tekrar yağlı kâğıdı üzerine koyalım. Yemeği sosuyla birlikte 15-20 dakika pişirelim. Görüntüsüyle ve lezzeti ile nefis bir ana yemek olacaktır.

Kolay gelsin.

DENGEDİ KALMAK SUÇLULUK SARMALI

YAZAN: PSİKOLOG Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Kırılmak, insanları kırmaktan korkmak, kırgınlıkları gidermek hemen hemen hepimizin zaman zaman yaşadığı, istemesek de yaşamın akışı içinde başımıza gelen olaylardır. Bu olayları sık sık yaşıyorsak, üzerine gitmemiz gereken kişilik özelliklerimize yoğunlaşmalıyız. Çünkü sürekli tekrarlanan olaylar zinciri vardır. Biz bunun farkında olmayız çoğu zaman ve sanki farklı bir durummuş gibi algılarız. Ne demek istiyorum? Örnekler üzerinden gitsem çok daha iyi olacak.

Sıkıntılarıyla baş etmek isteyen pek çok danışanımın sıkça söylediği şöyle bir cümle var: “Elimden geleni yapıyorum, yine de karşımdaki insanı memnun edemiyorum. Daha farklı ne yapmalıyım da onları kırmamalıyım?” “Peki ya siz kendinizi ne kadar memnun ediyorsunuz?” sorusunun yanıtının içinde gizli olan bir duygu var, o da suçluluk duygusu. Bizi sarmalayan bu duygu, insanların bizi kolayca ele geçirmesini sağlıyor ve sonra da biz kendimiz olmaktan çıkıyoruz. Başlıyoruz kendimizi suçlamaya ve karşıyı memnun etmek için çırpınmaya. İnsanları kırmayalım ama kendimizi de kırmayalım. Sürekli insanları kırmamak için çırpınır kendimizi ihmal edersek, içimizde biriktirdiğimiz öfke sağlıklı bir biçimde ortaya çıkar. Bu durumda kırmamak için çaba gösterdiğimiz insanları öfkemizle tamamen incitiriz.

Suçluluk duygusu, her zaman yaptığımız bir hata sonucunda ortaya çıkmaz. Tam tersine bir hata yoktur ortada. Her insan hata yapabilir ama hatasını fark ettiğinde dönüp kendini eleştirir ve bu hatayı yapmamak için yol arayışına girer. Önce özür diler, sonra da aynı hatayı yapmamaya çalışır. Suçluluk duygusu, bir tür iç huzursuzluk, bir türlü rahat edememek durumudur. Bir arkadaşımız bizden misafiri geleceği için yardım istedi. Biz yardım etmek için hiç uygun bir konumda değiliz. Bunu söylemek yerine, “Acaba nasıl yapsam da ona yardım etsem?” duygusu içine girersek, kendimizi ifade etmemiş oluruz. Kendi ihtiyacımızı görmezden gelerek onun imdadına koşarız. Oysa o kadar hasta ya da o kadar yorgunuzdur ki kendi işimiz olsa yapacak bir durumda değilizdir. Kendimizi feda ederiz. İç sesimiz “O da sürekli benden yardım istiyor, ne durumda olduğumu hiç düşünmüyor.” dese de bastırırız bu düşüncüyü. Aynı talep geldiğinde uygun

bir şekilde hayır diyemediğimiz için bu kez de lafı dolandırarak uzun uzun açıklamalar yaparken buluruz kendimizi. Karşımızdaki insanlara yetmeye çalıştığımız için onları da alıştırmış oluruz. “O hep bana yardım eder. Ne olursa olsun beni kırmaz.” düşüncesini bu davranışları yaparak biz oluşturuyoruz.

Suçluluk duygusunu yansıttığımızda, bunu fark eden bazı insanlar bizi kolayca ele geçirebilir. Bizi eleştirdiğinde, bizi kırdığında, “Acaba ben yine ne yaptım?” cümlesiyle içimizde kabaran suçluluk duygusuyla, hiç düşünemeyiz bile bize yapılan suçlamanın ağırlığını. Sonra şöyle bir sarmal oluşur: o hep bizi suçlar, biz de kendimizi suçladığımız için kendimizi heba ederiz. Suçluluk duygusuyla yok olmaya başladığımızın farkında bile olamayız. Kendimize yeterince güvenmediğimiz için onun söylediklerini sorgulama gereği duymayız.

Neden suçlu hissediriz? Çocuklar çok meraklıdır, girişimci ve araştırmacıdır. Bu nedenle sürekli soru sorarak kendilerini geliştirirler. Bu sorular, “Ne kadar çok soru soruyorsun.” diyerek kızmayla, çocuğun her yaptığını eleştirmekle sonuçlanırsa, suçluluk duygusu içimize yerleşir. Hep eleştirildik, bu eleştiriler karşısında öfkelenedik ama bunu ifade edemedik. Yetişkin olunca bu, sürekli kendimizde hata aramakla ortaya çıktı. Örneğin, kaza sonucu bardak kıran çocuk, büyükleri tarafından azarlanır ve saatlerce karanlık bir odaya kapatılırsa, bu çocuk yetişkinen bile kaza sonucu gittiği misafirlikte bardak kırarsa, kendisini suçlar.

Toplantılarda çok sık rastladığım bir durum var. Kadınların çoğu, konuşmanın başında hatalarının olabileceğini söylüyor ve şimdiden özür diliyor. Daha hata yapmadı ki hangi hatası için özür diliyor? Hata yaparsa dilesin özrünü. Bu, bir tür suçluluk duygusu ve onun ortaya çıkardığı güvensizlik. Kız çocuklarının daha çok susturulmaya, sürekli eleştiriye, engellenmeye maruz kaldığından söz edebiliriz bu durumda.

Ne yapmalı da bu duygudan kurtulmalı? Kısa sürede kurtulacağımız bir duygu değil maalesef. Çünkü yıllarca bizimle gelen, alışkanlığa dönüşmüş bir duygu. Ama istersek ve kendimize zaman tanıyabilirsek, neden kurtulmayalım? Önce bu duygumuzu tanıyacağız? Sadece bir olayla gerçekleşen ve bir kişiyle yaşadığımız bir durum olmadığını anlayacağız. Aynı davranışları ne kadar tekrarlıyoruz? Bunları listeleyeceğiz. Kısaca kendimizle yüzleşerek farkındalığımızı artıracacağız. Yani resmin bir bölümüne değil de tamamına bakacağız. Sonra uygun sözcükleri seçerek kısa açıklamalar yapacağız. Baktık ki bu açıklamalar bize iyi gelmiyor. O zaman neden yapamayacağımızı ve başka bir gün uygun olduğumuzu söyleyerek seçenek sunacağız. Bizi tanıyan ve bizi seven insanlar kolay kolay onları kırmayacağımızı bilir. Israr ederek bizi ikna etmek isteyenler olursa, bize kırılabilirler. Biraz dayanmaya çalışalım. Başkalarını memnun edebileceğimiz gibi, memnun edemeyeceğimiz durumlar da olabilir. Kendimizi kırmamayı da öğrenmeliyiz.

İnsan genel olarak bencil bir varlıktır. Bencilce davranarak sürekli sitem edebilir. Bu davranışlar karşısında bencilleşmeden fakat kendi gereksinimlerimizi, hissettiklerimizi unutmadan uygun davranışlar geliştirebiliriz. Bunlar da yaptıkça oturur. Zaman zaman kendimizi suçladığımız, kendimizi durduramadığımız olayları yaşayabiliriz. Bunlar doğaldır. Yeter ki yapamadıklarımızı ve yapabildiklerimizi fark edelim. Kendimizle yeri geldiğinde gurur duyabilelim.

Kendimize güvenmeyi öğrenmeliyiz. Bu da bize yöneltlen suçlamaları, bize gelen ısrarcı talepleri sorgulamakla mümkün olabilir.

18 Temmuz 2024

SANATIN KADIN SESLERİ TEMMUZ

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar değerli okuyucu ve dinleyicilerimiz. Bu sayımızda sanatın kadın seslerine yer vermeye devam ediyoruz. Yaz mevsiminin yoğun sıcakları kısmen bir durgunluk getirmiş gibi görünüyor sanat ve kadın çalışmalarına. Yine de haberlerimiz var tabii ki, önce başlıklar.

İzmir'in kadın müzisyenleri klasik Türk müziğini günümüze uyarladı

Şevval Başalan'dan 'Ziyafet' sergisi: 'Özgürlüğüne şahlan

İzmir'in Kadın Müzisyenleri Klasik Türk Müziğini Günümüze Uyarladı

İzmir'de bir araya gelen ve müziğe gönül veren kadınlar, Ervah-ı Zenan; yani "kadınların ruhu" adını vererek müzik grubu kurdu. 1,5 yıldır çalışmalarını sürdüren kadınlar, klasik Türk müziğini yeni nesille buluşturdu. Bu şekilde gençlerin ilgisini çeken kadınlar, çalışmalarıyla herkese örnek oldu. Çoğunluğu konservatuvar mezunu kadınlar; keman, ud, kanun, ney, tanbur gibi müzik aletlerini ustaca çalarak dinleyenleri adeta mest ediyor.

Türkiye'nin sayılı, İzmir'in ise tek kadın müzik grubu, gelen talepleri de geri çevirmeyerek konserler düzenlemeye başladı. Günümüze uyarlanan konserler, özellikle de gençlerin ilgisini çekti. Grup üyesi Emine Başateş, gruptaki kadınların çoğunluğunun konservatuvar mezunu olduğunu söyledi. Başateş, iki kez konser düzenlediklerini ifade ederek, "Son konserimiz gayet güzeldi ve çok ses getirdi. Farklı konseptlerle yürüdüğümüz için Türk müziği diyemeyiz. Yaptığımız aslında klasik Türk müziği; ama Türk müziği adı altında farklı formlar, farklı konseptler. Onlara yer vermeye çalışıyoruz. Ervah-ı Zenan kadınların ruhu demek. Kadının elinin değdiği, ruhunun değdiği her şeyin güzelleştiğini düşünerek yola çıktık. Ayrı bir naiflik, ayrı bir incelik kattı" dedi. Grubun en genç üyesi ise Selin Çayhan. Kanun çalan Çayhan, küçük yaşlardan itibaren müzikle

uğraştığını söyledi. Klasik Türk müziğinin zamanla kendisinin ilgisini çektiğini ifade eden Selin Çayhan, “Müzisyen bir ailede doğdum, büyüdüm. Babam müzikle uğraşıyor. İşin içine girene kadar aslında, Türk müziğinin; inceliğini, naifliğini bu kadar yakından bilmiyordum. Biraz daha gençlere örnek olmak adına, kanunu biraz daha modern bir çalgı olarak hem eskiye hem de yeniye uyarlamaya çalışıyorum” ifadelerine yer verdi. Daha geniş kitlelere ulaşmak için destek beklediklerini aktaran Selin Çayhan, “Bir konser düzenlemek istediğimizde veya konuk sanatçı davet etmek istediğimizde, konuk sanatçının; yol masrafını, uçak biletini, konaklamasını, yemesini ve içmesini grubumuz kendi çabalarıyla bu maliyetleri karşılıyor. Bu bizim için büyük bir külfet oluşturuyor. Kadın grubu olarak destek görmeye çok ihtiyacımız var. Eğer bir destek görürsek, icra etmeye çalıştığımız müziği daha büyük kitlelere ulaştıracağımızı düşünüyoruz” diye konuştu.

Türk müziğinin çok eskiye dayandığını ve toplumun gittikçe uzaklaştığını ifade eden Safiye Çayhan da, şöyle devam etti:

“Farklı konseptlerde gençlerin daha çok ilgisini çekebilecek şekilde devam edeceğiz. Türk müziğimiz, çok eskiye dayandığı için gençlerin çok ilgisini çeken bir müzik tarzı değil. Gittikçe de uzaklaşan bir toplum. Biz genç bir grup olarak Türk müziğimizi onlara yakınlaştırmak ve bu çağın modernize şekliyle birleştirip onları sunmak hedefindeyiz.”

Şevval Başalardan ‘Ziyafet’ Sergisi: ‘Özgürlüğüne Şahlan

Cumhuriyet gazetesinin haberine göre Sanatçı Şevval Başalan’ın “Ziyafet” ismini verdiği sergi, Piramid Sanat’ta izleyiciyle buluştu. Sergi, 8 Ağustos’a kadar görülebilecek.

“Ziyafet”, 1996 doğumlu sanatçının “engellenmiş, fırsatsız bırakılmış, unutulmuş, hiç duyulmamış veya ‘kadın’ olduğu için sanat tarihine sadece bir istatistik olarak dâhil edilen meslektaşlarına” adadığı bir sergi. Âdem, Havva ve Lilith’in mitolojik hikâyelerini modern bir perspektifle yeniden ele alıyor.

Başalan’ın konuya bakışı ve bunları yapıtlarına yansıtışı bakımından oldukça cesur bir sergi. Havva’ya “itaatkâr”, Lilith’e ise “başkaldıran” bir karakter atfediyor ve eserlerini bunun çevresinde şekillendiriyor. Bu çarpıcı zıtlığı vurgulayarak kadınların yaşadığı çatışmaları ve direnişi simgesel bir dil ile konu ediniyor. Özellikle kadına yönelik erkek şiddetine dikkat çekmek isteyen Başalan, ziyaretçileri sadece eserleri izlemeye değil, aynı zamanda kişisel ve toplumsal cinsiyet rollerini sorgulamaya davet ediyor. Sergi, izleyicilere mitolojik ve tarihi öyküler aracılığıyla günümüzde hâlâ devam eden cinsiyetçilikle yüzleşme olanağı tanıyor.

Sergiyi birlikte gezme imkânı bulduğumuz Başalan, “Ziyafet” adlı bu yıl ürettiği eserinin sergiyi tam anlamıyla anlattığını dile getiriyor. Mitolojide Âdem’in ilk karısı Lilith, özgürlüğünü düşünüp cenneti terk eder. Ancak Âdem yalnız kaldığı için onun kaburgasından Havva yaratılır. “Ziyafet” de “acaba Lilith’i ne sınırlendirmiş olabilir, o anlarda neler yaşanmış olabilir, cennet

neden terk edilir?” düşüncesinden yola çıkıyor. Bir yemek masasının Lilith tarafından dağıtılma sahnesini görüyoruz... Başalan’ın araştırmalarına göre erkek şiddetinin en fazla yaşandığı yerlerin başında yemek masası geliyor. Sanatçı, bu eseriyle birlikte kadınlara şunu söylemek istediğini dile getiriyor: “Eğer şiddet gördüğün, canının yandığı bir masa varsa, o masayı dağıtmaktan korkma ve özgürlüğüne şahlan.”

Sanatçının eserleri, ilk bakışta anlık yaşanan yoğun hislerin dışavurumuymuş izlenimi yaratıyor. Hesaplı-kitaplı olmadıkları çok belli. Başalan, üretirken duyduğu heyecanı ve tepkileri hiçbir insana karşı hissetmediğini söyleyerek “Bir resme başlamadan önce ellerim buz gibi olur, kahve hazırlarım, bir aşkla, ilginç bir duyguyla başlarım” diye ekliyor.

Çoğu zaman başladığı eseri bitirmeden kalkmazmış. Onun için adeta doğurmak gibi bir eylem, “Bir bakıyorum 16 saat geçmiş” diyor. Resim bitince kurumasını sabırsızlıkla beklediğini söylüyor, “Tüm enerjimi ve duygumu ona veriyorum” diyerek üretim sürecini anlatıyor. Sergideki eserlerin hepsi birbiriyle bağlantılı, yani bir seri. Bu seriyi ilk başlatan eserin Contemporary İstanbul için ürettiği interaktif çalışma olduğunu belirtiyor. Orada aynadan çıkan kukla el, yılan ve “yasak elma” olduğunu, elmanın izleyici tarafından yenilebildiğini söylüyor.

O işin kendisini çok düşündürdüğünü dile getiren Başalan, “Yolu o açtı, bir de Lilith Masalı isimli bir masal yazdım” diyor.

Yazı yazmak da sanatçının hayatında resim kadar olmasa da bir yer kaplıyor. Bu sergiye eşlik eden yazılar da genç sanatçıya ait, bunları yazabilmenin kendisine iyi geldiğini söylüyor. Eserler genel anlamda kadına karşı erkek şiddetini konu alan eserler olsa da asla umutsuz bir sergi diyemeyiz. Yapıtlarındaki umut verici detayların bilinçli bir tercih olduğunu vurgulayan Başalan, hayatın iki tarafına da bakış attığını belirtiyor.

Şimdilik bizden bu kadar. Ağustos ayındaki yeni sayımızda görüşmek üzere umutla kalın.

17 Temmuz 2024

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

ÖYKÜ

İLAYDA.

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

İLAYDA

Gelin olduğuunda on dört yaşındaydı Zühre. Sevmiş miydi kocasını yoksa sevmemiş miydi, bunu kendisi de bilmiyordu. Kötü bir adam sayılmazdı Cemil Bey; tek kusuru, biraz ikiye düşkündü, hepsi o kadar. Gerçi bunu, evliliğinin ileriki yıllarında daha da artırmıştı ama bu haliyle karısına pek zararı dokunmazdı.

İki oğlu, bir kızı olmuştu Cemil'den Zühre'nin.

Evleri, diğer komşu evleriyle aynı bahçe iindeymişesine küçük bir sokağa bakıyordu. Tek katlı, eski, bakımsız evlerdi bunlar. Kız çocukları, tek kız olmanın avantajını kullanmıştı hep. Güzelliğiyle ve sevimliliğiyle komşuların da sevgisini kazanmıştı.

Zerrin, güzelliğinin yanında, iyi huylu bir kızdı. Küçüklüğünden beri annesi dışında, mahallede herkesin yardımına koşmaktan geri durmazdı. Her nedense, kendi evinde iş yapmaktan hoşlanmaz, bu yüzden de zaman zaman annesiyle ters düşerlerdi.

Zerrin, tam genç kızıłđa adım attığı yıl, annesini yitirince, evin sorumluluğu üzerine yüklendiğinde, çok zorlandı. İşte o zaman geçmişteki tutumunu anımsadı ve iini acı, pişmanlık karışımı bir duygu kaplayınca, annesine haksızlık yapmış olduğunu düşündü.

Yıllar önce babasını kaybettiği zaman, böylesi duygular hissettiğini hiç anımsamıyordu Zerrin. Zaten onun çocukluğunda, gözünün önünde yalnızca içen bir baba vardı. Gündüzleri evde bulunmazdı ama akşamları erkenden gelip, iki masasına otururdu. Sonra da pek fazla bir şey konuşmadan yatak odasına çekilirdi. Zerrin babasına düşkün olmaya düşkündü ancak, ona bir türlü ulaşamıyordu. O günlere dair anımsadığı tek önemli şey, babasına duyduğu sonsuz zlemdi.

Babasının öldüğünü haber verdikleri gün, hem çok sarsılmış hem de müthiş kin duymuştu ona. Cemil Bey kendi arabasıyla evine dönerken trafik kazası geçirmiş, hemen oracıkta da, ölmüştü. Haberi getirenler, ikili araba kullandığını söylüyorlardı. lm bile ikiden olmuştu; nasıl kinlenmesindi.

Annesini şimdiki aklıyla daha iyi anlıyordu. Oysa babasının ölümünden kısa bir süre sonra, başka biriyle evlendiği zaman ona hiç de iyi davranmamıştı. Keşke daha hoşgrl olabilseydi.

Zühre'nin evlendiği adam çok iyi bir insandı ve çocuklara da iyi davranıyordu. Ancak hiç ocuk sahibi olmadığı için, Zühre'den bir ocuk istiyordu. Zühre bu adamı çok sevmişti ve onun bu isteğini geri çevirmek niyetinde değildi.

Çok geçmeden Zühre hamile kaldı. Fazlaca kilo almıştı ve hamileliği ağır seyrediyordu.

Doktorlar bebeği erken almayı nerdiklerinde, Zühre onlara, ne pahasına olursa olsun zamanında ve normal doğum yapmaya çalışacağını bildirdi.

Zühre'nin çabaları sonunda, bebek günlerini tamamladı. Hastanede önceleri her şey normal gibi gelmişti Zühre'ye. Oysa doğum başladığında gerçeği anlamakta gecikmedi. abalarının onu

sonuca götüremeyeceğini hissediyordu. Artık gücü tükenmişti. “Sanırım normal doğum yapamayacağım,” diye düşündü

Ve sonra karanlık bir tünelde uçmaya başladı. Tünelin sonunda aydınlık vardı. Şimdi o aydınlığa uçuyordu.

Bebeği karnından ameliyatla aldılar. Zühre’nin bir kızı daha olmuştu. Fakat o bunu hiçbir zaman bilemeyecekti.

Bebeği, tüm sokak sakinleri sahiplenmişti. Adına “İlayda,” dediler. İlayda, ablasından da baskın çıkmıştı. Çabucak herkesin gönlünü fethetmeyi başardı.

Zerrin, kendinden epeyce büyük olan bir adamla evlenip başka bir şehre yerleşti. İlayda’ysa, bütün sokağın kızıydı artık. Annesine olan aşırı benzerliği yüzünden sokak sakinleri ortalarda dolaşan İlayda’ya “küçük Zühre” diyorlardı ve ardından da gelecekte kaderinin annesine benzememesi için durmadan dua ediyorlardı. İlayda ise tüm bunlardan habersiz, o güleç yüzüyle, ılık saçan gözleriyle anlatılamaz güzelliğini sunan çocukluğunu sergiliyordu.

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

ŞİİR

ARKADAŞ

YAZAN: Mine DOĞAN

minedgn12@icloud.com

ARKADAŞ

Papatyalar bazen de dostluğu anlatır

Kırgın mı değil mi diye

Kalan son yaprağı bile anlatır

Dostluğun kardeş gibi olduğunu

Ben dostluğu gökkuşağına benzetirim

Beyaz mutluluğu anlatır

Dostluğun yanında duruşunu anlatır

Sarı ise dostluğun samimiyetini

Güneş gibi sıcaklığını hissettirir

Pembe ise kırgınlığın dargınlığın olmadığını

Dostluğun başına taç olduğunu

Yanımda varlığını bilirim

Kırmızı kandır, candır
İşte o tek dostum Aysun'dur

UMUT ŞARKILARI

AÇ SESİNİ

<https://www.youtube.com/watch?v=I9rJSpQ6ojU>

SÖZ: Sertab Erener

MÜZİK: Besteciler: Sertab Erener / Emre Kula / Ozan Yılmaz / Recep Ersel Serdarlı

SESLENDİREN: Sertab Erener

AÇ SESİNİ

Haaa-haaa

Haaa-haaa

Bırak kuzeyden essin, soğuk rüzgâr
Cebindeyse ellerin
Dön arkanı uçsun eteklerin
Saçların yüzüne değsin

Bırak üstüne yağsın, soğuk yağmur
Kuruysa kirpiklerin
Varsa başına buyruk hayallerin
Varsın gök delinsin

Şarkı, şiir ol, yaz dizeni
Gürültü yap, sil düzeni
Susma, açık et kendini
Üç maymun olma yeter ki

Ses, seda ol, tak fışını
Aç ışığı, kur sahneni
Müzikler sahibinin sesi
Bırak, bir şey san kendini

Hayat bilmediğın bir şarkı

Ooo-o-o-o, oooo

Aç sesini, aç

Ooo-o-o-o, oooo

Aç sesini, aç

Ooo-o-o-o, oooo

Aç sesini, aç

Ooo-o-o-o, oooo

Aç sesini, aç